

Komitet Główny
Olimpiady Geograficznej

Polskie Towarzystwo Geograficzne

XLV OLIMPIADA GEOGRAFICZNA 2018 / 2019

www.olimpiadageograficzna.edu.pl

XLV OLIMPIADA GEOGRAFICZNA

2018/2019

Olimpiady przedmiotowe wziętą na podstawie „Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad” (Dziennik Ustaw RP nr 13 z dn. 18 II 2002r., poz. 125 z późn. zm.).

W oparciu o wyniki konkursu „Organizacja i przeprowadzenie olimpiad i turniejów w latach szkolnych 2016 / 2017, 2017 / 2018, 2018 / 2019”, Ministerstwo Edukacji Narodowej powierzyło organizację i przeprowadzenie trzech edycji Olimpiady Geograficznej w latach 2016–2019 Polskiemu Towarzystwu Geograficznemu.

SPIS TREŚCI

	I. POLSKIE TOWARZYSTWO GEOGRAFICZNE MA 100 LAT	6	
	II. INFORMACJE WSTĘPNE	10	
	III. REGULAMIN OGÓLNOPOLSKIEJ OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ	14	
	IV. LITERATURA	28	
	V. ORGANIZACJA ZAWODÓW	30	
	VI. TERMINARZ ZAWODÓW	34	
	VII. TEMATY PRAC ZAWODÓW I STOPNIA	36	
	VIII. MIĘDZYNARODOWE ZAWODY GEOGRAFICZNE	44	
	IX. NAGRODY OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ	48	

Zawody finałowe XLIV Olimpiady Geograficznej, Zamość,
19–22 kwietnia 2018 / Fot. K. Piasecki

Drodzy Uczniowie,

serdecznie zapraszam Was do udziału w jubileuszowej 45 edycji Olimpiady Geograficznej.

Tegoroczne zawody mają szczególny charakter ze względu na ustanowienie Ustawą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej roku 2018 – Rokiem Polskiej Geografii. Potwierdza to kolejny raz fakt ogromnego wkładu polskich geografów w rozwój Polski, w tym w proces wytyczania granic odradzającego się państwa. W tym kontekście warto przypomnieć, że Komitet Główny Olimpiady Geograficznej został uhonorowany Medalem Polskiego Towarzystwa Geograficznego za wkład włożony w popularyzowanie wiedzy geograficznej.

Zawody wiedzy, rozgrywane od roku szkolnego 1974/1975 pod auspicjami Polskiego Towarzystwa Geograficznego, stwarzają niepowtarzalną szansę na konfrontację opanowanej przez Was wiedzy i umiejętności, które uzyskaliście w toku wieloletniej nauki szkolnej i samodzielnej pracy.

Zapewniam, że start w tej wieloetapowej rywalizacji każdemu z Was pozostawi nie tylko wyjątkowe i niezapomniane wrażenia, ale też pozwoli na poznanie samego siebie, rozwinię intelektualnie, wzmocni charakter i zbliży do celu, którym jest uzyskanie najwyższych ocen szkolnych z geografii, a być może pozwoli także na reprezentowanie Kraju na zawodach Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej.

Życzę owocnego udziału w zawodach 45 Olimpiady Geograficznej.

dr hab. Zbigniew Podgórski

Przewodniczący Komitetu Głównego
Olimpiady Geograficznej

Z. Podgórski

Polskie Towarzystwo Geograficzne ma 100 lat

W 2018 r. Polskie Towarzystwo Geograficzne (utworzone w Warszawie 27 stycznia 1918) obchodzi setną rocznicę swego powstania. Działania związane z przygotowaniem Jubileuszu 100-lecia Prezydium Zarządu Głównego podjęto już jesienią 2012 roku. Promocji PTG sprzyjała organizowana w Polsce Konferencja Regionalna Międzynarodowej Unii Geograficznej (Kraków 18–22 sierpnia 2014). Towarzystwo aktywnie działało w Komitecie Sterującym Konferencji, było też współorganizatorem wystawy pt. *Rozwój myśli geograficznej w Polsce*, pierwszej tego typu w historii polskiej geografii (autorzy: Małgorzata Taborska, Antoni Jackowski). Ekspozycję zorganizowano w Collegium Maius UJ (Muzeum UJ).

Zgodnie z prowadzonymi w różnych środowiskach rozmowami zdecydowano nadać obchodom rocznicowym uroczysty i podniosły charakter. Uznano, że Jubileusz powinien:

1. zapoczątkować integrację środowiska polskich geografów;
2. przypomnieć wspaniałe tradycje Towarzystwa;
3. stworzyć podstawy do nakreślenia kierunków dalszego rozwoju geografii;
4. podnieść ogólny poziom społecznej świadomości geograficznej;
5. zaktywizować obecność PTG na forum międzynarodowym.

Cele te miały zostać osiągnięte poprzez realizację rozmaitych projektów o charakterze centralnym oraz regionalnym i lokalnym. Różne przedsięwzięcia zaproponowały też oddziały i komisje tematyczne. Współorganizatorami imprez jubileuszowych były: Komitet Nauk Geograficznych PAN (KNG), Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ oraz Muzeum UJ (najczęściej), a także Konferencja Kierowników Jednostek Geograficznych (KKJG), Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW (WGiSR) oraz Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN (IGiPZ). Na wniosek Towarzystwa KNG PAN w dniu 30 listopada 2015 r. podjął uchwałę, uznając rok 2018 Rokiem Geografii Polskiej. Szczegółowe kalendarium podjętych działań i realizowanych przedsięwzięć zamieszczono na stronie internetowej Towarzystwa (<https://ptgeo.org.pl>).

W październiku 2016 r. wspólnie z KNG PAN oraz KKJG podjęto starania o ustanowienie przez Sejm RP roku 2018 Rokiem Polskiej Geografii, a w przypadku, gdyby nie było to możliwe – o podjęcie przez Izbę specjalnej uchwały. W wyniku starań w dniu 26 stycznia 2018 r. Sejm RP niemal jednomyślnie podjął *Uchwałę w sprawie uczczenia 100-lecia Polskiego Towarzystwa Geograficznego* (Monitor Polski 2018, poz. 162). W trakcie rozmów Marszałek Ryszard Terlecki zaprosił geografów do zorganizowania w roku jubileuszowym w parlamencie okolicznościowej wystawy i sesji naukowej. We wrześniu 2017 r. Prezydent RP Andrzej Duda powołał PTG w skład Komitetu Obchodów Setnej Roczniczy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej. Równocześnie Prezydent RP objął nasze uroczystości swym patronatem w ramach

Patronatu Narodowego w Stulecie Odzyskania Niepodległości. W większości organizowanych przez PTG wydarzeń uczestniczyli przedstawiciele Pana Prezydenta: Konrad Raczkowski oraz Piotr Nowacki. Ponadto patronat honorowy nad jubileuszowymi wydarzeniami sprawowali: Rektor Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr hab. Marcin Pałys (Kongres Polskiej Geografii) oraz Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr hab. med. Wojciech Nowak (Wystawa i Konferencja w Krakowie). Dzięki staraniom prof. Wioletty Kamińskiej Poczta Polska wydała okolicznościową, jubileuszową kartkę, której premiera miała miejsce podczas nadzwyczajnego zebrania Zarządu Głównego PTG w dniu 27 stycznia 2018 roku. Zainicjowano akcje promujące PTG: *100-lecie PTG w 100 krajach*, *100 wsi na 100-lecie PTG*, a także *100 zł na 100-lecie PTG*, w której każdy uczestnik otrzymał wspaniałą pamiątkowy kubek. W 2017 r. Prezydium ZG PTG ustanowiło Medal Pamiątkowy 100-lecia PTG. Został on przyznany osobom i instytucjom najbardziej zasłużonym dla rozwoju Towarzystwa i polskiej geografii, zarówno Polakom, jak i obcokrajowcom.

Pod koniec 2015 r. ówczesny Dyrektor Stacji Naukowej PAN w Paryżu prof. Marek Więckowski zaproponował Towarzystwu rozpoczęcie obchodów jubileuszowych Międzynarodowym Kongresem *Assises franco-polonaises de Géographie* i okolicznościową wystawą. Kongres odbył się w Paryżu w dniach 1–4 czerwca 2016 r. Wystawa *Geografia polska – tradycja i współczesność* ukazywała najważniejsze wydarzenia w polskiej geografii począwszy od XV w. aż po czasy współczesne. Specjalnie eksponowane były dzieje Towarzystwa. W trakcie Kongresu w Ambasadzie RP podpisano pięcioletnią Konwencję o współpracy naukowej geografów polskich i francuskich.

W dniu 27 stycznia 2018 r. w Pałacu Staszica, dokładnie w setną rocznicę utworzenia PTG, rozpoczęły się uroczystości jubileuszowe. Wybór Pałacu Staszica w Warszawie wynikał z faktu, iż w latach 1920–1939 mieściła się w nim siedziba Towarzystwa. W nadzwyczajnym zebraniu Zarządu Głównego PTG wzięło udział blisko 200 osób z całej Polski. Wręczono Medale Pamiątkowe 100-lecia PTG (w tym Olimpiadzie Geograficznej) oraz Medale PTG, odbył się panel o stanie geografii polskiej, w którym wzięli udział dawni Przewodniczący Towarzystwa: Jan Szupryczyński, Wojciech Stankowski, Florian Plit oraz aktualnie pełniący tę funkcję A. Jackowski. Podczas spotkania odczytano specjalny Adres skierowany do geografów polskich przez Prezydenta RP.

Zgodnie z ustaleniami podjętymi w 2016 r. z kierownictwem Sejmu, w dniach 16–26 marca 2018 r. przygotowano tam ekspozycję geograficzną (autorzy: Antoni Jackowski, M. Taborska i Przemysław Śleszyński), zaś w dniu 19 marca br. zorganizowano w Sali Kolumnowej konferencję pt. *Udział geografii w budowie niepodległej Polski: wczoraj, dziś, jutro*. Honorowy patronat sprawował Marszałek Sejmu RP Marek Kuchciński. Referaty wygłosili profesorowie: Marcin Wójcik, Andrzej Kostrzewski, Marek Degórski, Zbigniew Zwoliński, Bolesław Domański, Przemysław Śleszyński oraz Mariusz Kowalski. Wystąpienia te, a także dyskusja pozwoliły uświadomić decydom znaczącą rolę geografii w życiu gospodarczym i społecznym kraju.

W dniach 12–14 kwietnia 2018 r. na Uniwersytecie Warszawskim odbył się Kongres Polskiej Geografii. Zorganizowany został z okazji 100-lecia PTG oraz 100-lecia utworzenia na UW Zakładu Geograficznego. W pierwszym dniu po południu poszczególne Komisje PTG, Oddział Kartograficzny, a także Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich zorganizowały

POLSKIE TOWARZYSTWO GEOGRAFICZNE

POLSKIE
TOWARZYSTWO GEOGRAFICZNE

1918 100 2018

Multum interest, utrum rem ipsam, an libros inspicias.

ul. KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE 30 • 00-927 WARSZAWA
tel. / fax: (48 22) 826 17 94 • e-mail: ptg@uw.edu.pl • www.ptg.pcn.pl

sesje tematyczne poświęcone różnorodnej problematyce geograficznej. W dniu 13 kwietnia br., również w godzinach popołudniowych, odbyła się sesja jubileuszowa 100-lecie Polskiego Towarzystwa Geograficznego. W posiedzeniu wzięło udział kilkuset uczestników z kraju i zagranicy. Wśród gości zagranicznych dominowali przedstawiciele towarzystw geograficznych z 16 krajów, którzy przybyli do Warszawy na specjalne posiedzenie Prezydium EUGEO (Association of Geographical Societies in Europe). Obecny był Przewodniczący EUGEO prof. Zoltán Kovács. W czasie sesji jubileuszowej wręczono dyplomy nowym Członkom Honorowym PTG oraz Medale Pamiątkowe 100-lecia PTG. W części naukowej zaprezentowano referaty: *Zarys dziejów Polskiego Towarzystwa Geograficznego* (Antoni Jackowski, Izabela Sołjan), *PTG 2.0* (Tomasz Napierała, Konrad Czapiewski, Marcin Mazur, Tomasz Wites), *Szanse i wyzwania szkolnej edukacji geograficznej* (Elżbieta Szkurtat). Na zakończenie obrad uchwalono *Przesłanie PTG do geografów świata*.

W dniu poprzedzającym Kongres Geografii Polskiej, 11 kwietnia 2018 r., w Warszawie miało miejsce uroczyste otwarcie wystawy *Sto globusów na Stulecie Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Polskie globusy z XIX–XXI wieku*. Kartografowie-wydawcy-produccenci, zorganizowanej przez Muzeum Geodezyjne Warszawskiego Przedsiębiorstwa Geodezyjnego S.A. oraz Muzeum Lubelskie w Lublinie. Autorami ekspozycji byli Grażyna Potuszejko oraz Kazimierz Kozica. Natomiast na zakończenie Kongresu, w dniu 16 kwietnia 2018 r., Rektor UJ prof. dr hab. med. Wojciech Nowak dokonał otwarcia w Krakowie w Ogrodzie Profesorskim Collegium Maius UJ wystawy *Geografia polska i geografowie w latach II wojny światowej*, której autorami byli Antoni Jackowski, Elżbieta Bilka-Wodecka, Izabela Sołjan, Justyna Liro.

W dniu 26 maja 2018 r. odbyła się Pierwsza Pielgrzymka Geografów Polskich na Jasną Górę. Z tej okazji Towarzystwo zorganizowało sesję naukową pt. *Jasna Góra w badaniach geograficznych*, podczas której wystąpili: Franciszek Mróz, Urszula Gospodarek oraz Antoni Jackowski.

Cykl centralnych obchodów zakończyła konferencja pt. *Rola Geografii w utrwalaniu Niepodległej Polski i w Jej rozwoju*, która odbyła się w Krakowie w dniach 21–22 czerwca 2018 r. W pierwszym dniu obrady odbywały się w historycznym, dawnym budynku Instytutu Geografii UJ – w Starym Arsenale (ul. Grodzka 64), natomiast w drugim dniu na Kampusie UJ. Uczestniczyło kilkadziesiąt osób z kraju i zagranicy. Konferencję poprzedziło złożenie wieńców i zapalenie zniczy pod tablicami zasłużonych geografów: Wincentego Pola, Ludomira Sawickiego, Wiktora Rudolfa Ormickiego oraz Jerzego Smoleńskiego. Podczas spotkania wręczono Medale Pamiątkowe 100-lecia PTG oraz Nagrody PTG za najlepsze prace magisterskie. Podczas Konferencji zaprezentowano 17 referatów.

Przez mijające 100 lat Polskie Towarzystwo Geograficzne stale uświadamiało Polakom, jak ważną rolę w życiu gospodarczym i społecznym, a także kulturalnym odgrywa geografia. Należy mieć nadzieję, że najbliższa przyszłość, a zwłaszcza wydarzenia jubileuszowe, będą wystarczającą inspiracją do dalszego rozwoju Towarzystwa.

prof. dr. hab. Antoni Jackowski

Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Geograficznego

II. INFORMACJE WSTĘPNE

Celem Olimpiady Geograficznej jest rozbudzenie wśród młodzieży szkolnej zainteresowania geografią, wykrywanie i rozwijanie uzdolnień, pobudzanie do twórczego myślenia, podnoszenie poziomu wiedzy geograficznej uczniów i umiejętności jej stosowania w działaniu praktycznym. Olimpiada służy też zapewnieniu doływu odpowiednich, lepiej przygotowanych do studiów kandydatów do szkół wyższych oraz wyłanianiu reprezentacji Polski na zawody Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej.

Olimpiadę przeprowadza Komitet Główny powołany przez Polskie Towarzystwo Geograficzne.

Prezydium Komitetu Głównego:

» przewodniczący	dr hab. Zbigniew Podgórski, prof. UKW
» wiceprzewodnicząca	prof. dr hab. Teresa Madeyska
» koordynator projektu	mgr Tomasz Sawicki
» przewodniczący Komisji Zadań	dr hab. Przemysław Śleszyński, prof. IGIPIZ PAN
» członek Prezydium	dr hab. Marek Barwiński, prof. UŁ
» członek Prezydium	prof. dr hab. Bolesław Domański
» sekretarz	dr Joanna Uroda

Członkowie Komitetu Głównego:

mgr Anna Becker-Kulińska, dr hab. inż. Marek Doktor, prof. AGH, mgr inż. Dorota Dorochowicz, dr Adam Gendźwiłł, mgr Agnieszka Klimczewska, Krzysztof Piasecki, dr hab. Joanna Plit, prof. IGIPIZ PAN,	dr Tomasz Rachwał, dr Jolanta Rodzoś, mgr Małgorzata Sikorska, dr Ryszard Szczęsny, dr Krystyna Szmigel, dr Jakub Szmyd (<i>sekretarz Komisji Zadań</i>), prof. dr hab. Wiesław Ziąja
---	---

Członkowie Komitetu Głównego – przedstawiciele Komitetów Okręgowych:

dr Maria Adamczewska, dr Czesław Adamiak, prof. dr hab. Ryszard Borówka, dr hab. Teresa Brzezińska-Wójcik, prof. UMCS, dr hab. Piotr Gębica, prof. WSiIZ, dr hab. Adam Hibszer,	dr hab. Elżbieta Jekatierynczuk-Rudczyk, dr Bożena Kicińska, dr Mirosław Mularczyk, dr hab. Wiktor Osuch, prof. UP, prof. dr hab. Tadeusz Palmowski, dr hab. Iwona Piotrowska, prof. UAM, dr Waldemar Sroka
--	---

Adres biura Komitetu Głównego:

ul. Podbipięty 2, 02-732 Warszawa (stałe dyżury: wtorki 16–18)
tel.: **22 843 74 69**, e-mail: biuro@olimpiadageograficzna.edu.pl
strona internetowa: www.olimpiadageograficzna.edu.pl

Zawody I stopnia są etapem szkolnym.

Za organizację i przeprowadzenie zawodów II stopnia odpowiedzialne są (powołane przez Komitet Główny) Komitety Okręgowe.

Wszelkich informacji związanych z przebiegiem Olimpiady udzielają Sekretarze Komitetów Okręgowych.

Lp.	Siedziba Komitetu Okręgowego	Przewodniczący Komitetu Okręgowego	Sekretarz Komitetu Okręgowego	Województwa podlegające Komitetowi Okręgowemu
1	Białystok	prof. dr hab. Andrzej Górniak	mgr Beata Gawryluk	podlaskie
2	Gdańsk	dr Wojciech Portalski	mgr Jacek Niesyt	pomorskie
3	Kielce	dr Mirosław Mularczyk	mgr Ewa Fogelman	świętokrzyskie
4	Kraków	dr hab. Wiktor Osuch, prof. UP	mgr Ewelina Brońka	małopolskie
5	Lublin	dr hab. Jan Rodzik, prof. UMCS	mgr Katarzyna Dobek	lubelskie
6	Łódź	dr Maria Adamczewska	mgr Elżbieta Buszkiewicz	łódzkie
7	Olsztyn	prof. dr hab. Katarzyna Glińska-Lewczuk	mgr Grażyna Ziółkowska	warmińsko-mazurskie
8	Poznań	prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski	mgr Adrian Cierniak	wielkopolskie
9	Rzeszów	dr hab. Piotr Gębica, prof. WSiIZ	mgr Renata Gębica	podkarpackie
10	Sosnowiec	dr hab. Adam Hibszer	mgr Elżbieta Markowiak	śląskie
11	Szczecin	prof. dr hab. Ryszard Borówka	inż. Bożena Kosińska	lubuskie zachodniopomorskie
12	Toruń	dr hab. Przemysław Charzyński	mgr Tomasz Sojka	kujawsko-pomorskie
13	Warszawa	dr Maria Korotaj-Kokoszyczyńska	mgr Magdalena Dobrowolska	mazowieckie
14	Wrocław	prof. dr hab. Zdzisław Jary	mgr Barbara Bierońska	dolnośląskie opolskie

K.O. z siedzibą w Białymstoku (obejmuje woj. podlaskie)

Uniwersytet w Białymstoku, Instytut Biologii
ul. Ciołkowskiego 1J, 15-245 Białystok
Sekretarz: mgr Beata Gawryluk
tel. kom. 503 911 290
e-mail: bialystok@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Gdańsku (obejmuje woj. pomorskie)

Uniwersytet Gdański, Katedra Geografii Społeczno-Ekonomicznej
ul. Bażyńskiego 4 – bud. B, 80-309 Gdańsk
Sekretarz: mgr Jacek Niesyt
tel. kom. 697 759 416, tel. służb. 58 523 6576
e-mail: gdansk@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Kielcach (obejmuje woj. świętokrzyskie)

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Instytut Geografii
ul. Świętokrzyska 15, 25-406 Kielce
Sekretarz: mgr Ewa Fogelman
tel. kom. 502 565 759
e-mail: kielce@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Krakowie (obejmuje woj. małopolskie)

Uniwersytet Pedagogiczny, Instytut Geografii
ul. Podchorążych 2, 30-084 Kraków
Sekretarz: mgr Ewelina Brońka
tel. kom. 501 579 490
e-mail: krakow@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Lublinie (obejmuje woj. lubelskie)

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej
al. Kraśnicka 2c,d, 20-718 Lublin
Sekretarz: mgr Katarzyna Dobek
tel. kom. 602 297 148
e-mail: lublin@olimpiadageograficzna.edu.pl
strona internetowa: <http://ptgeogr.umcs.lublin.pl>

K.O. z siedzibą w Łodzi (obejmuje woj. łódzkie)

Uniwersytet Łódzki, Zakład Geologii
ul. Narutowicza 88, 90-139 Łódź
Sekretarz: mgr Elżbieta Buszkiewicz
tel. dom. 42 617 0512, tel. kom. 501 374 936, 606 394 455
e-mail: lodz@olimpiadageograficzna.edu.pl
strona internetowa: <http://www.hydro.geo.uni.lodz.pl>

K.O. z siedzibą w Olsztynie (obejmuje woj. warmińsko-mazurskie)

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
ul. Głowackiego 17, 10-447 Olsztyn
Sekretarz: mgr Grażyna Ziółkowska
tel. kom. 501 049 582
e-mail: olsztyn@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Poznaniu (obejmuje woj. wielkopolskie)

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych
ul. Bogumiła Krygowskiego 10, 61-680 Poznań
Sekretarz: mgr Adrian Cierniak
tel. służb. 61 829 6150
e-mail: poznan@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Rzeszowie (obejmuje woj. podkarpackie)

Centrum Turystyki i Rekreacji WSliZ, Katedra Geografii
Kielnarowa 386A, 36-020 Tyczyn
Sekretarz: mgr Renata Gębica
tel. kom. 501 564 554
e-mail: rzyszow@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Sosnowcu (obejmuje woj. śląskie)

Uniwersytet Śląski, Wydział Nauk o Ziemi pok. 1502
ul. Będzińska 60, 41-200 Sosnowiec
Sekretarz: mgr Elżbieta Markowiak
tel. kom. 500 475 105, tel. służb. 32 368 9878
e-mail: sosnowiec@olimpiadageograficzna.edu.pl
strona internetowa: <http://ptg.wnoz.us.edu.pl>

K.O. z siedzibą w Szczecinie (obejmuje woj. lubuskie i zachodniopomorskie)

Uniwersytet Szczeciński, Instytut Nauk o Morzu, Zakład Geologii i Paleogeografii
ul. Mickiewicza 18, 70-383 Szczecin
Sekretarz: inż. Bożena Kosińska
tel. kom. 601 780 030
e-mail: szczecin@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Toruniu (obejmuje woj. kujawsko-pomorskie)

Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Wydział Nauk o Ziemi, Katedra Gleboznawstwa
ul. Lwowska 1, 87-100 Toruń
Sekretarz: mgr Tomasz Sojka
tel. kom. 693 855 903
e-mail: torun@olimpiadageograficzna.edu.pl
strona internetowa: <https://sites.google.com/site/olimpiadageotorun>

K.O. z siedzibą w Warszawie (obejmuje woj. mazowieckie)

Uniwersytet Warszawski, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych
ul. Krakowskie Przedmieście 30, 00-927 Warszawa
Sekretarz: mgr Magdalena Dobrowolska
tel. kom. 532 112 673
e-mail: warszawa@olimpiadageograficzna.edu.pl
strona internetowa: <http://wgsr.uw.edu.pl/wgsr/index.php/pl/popularyzacja/olimpiada-geograficzna>

K.O. z siedzibą we Wrocławiu (obejmuje woj. dolnośląskie i opolskie)

Uniwersytet Wrocławski, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego
Plac Uniwersytecki 1, 50-137 Wrocław
Sekretarz: mgr Barbara Bierońska
tel. służb. 71 375 2288, tel. kom. 663 589 181
e-mail: wroclaw@olimpiadageograficzna.edu.pl
strona internetowa: http://www.geogr.uni.wroc.pl/15_olimpiada_01_onas.html

III. REGULAMIN OGÓLNOPOLSKIEJ OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ

Olimpiada Geograficzna działa od roku szkolnego 1974/75. Od początku działalności Olimpiady Geograficznej jej głównymi celami są:

- rozbudzanie wśród młodzieży szkolnej zainteresowania geografią i naukami geograficznymi,
- wykrywanie i rozwijanie uzdolnień,
- pobudzanie do twórczego myślenia,
- podnoszenie poziomu wiedzy geograficznej uczniów i umiejętności jej zastosowania w działaniu praktycznym.

Ponadto celami olimpiady są:

- wyłanianie uczniów – zawodników na zawody i olimpiady międzynarodowe,
- zapewnianie doptywu lepiej przygotowanych do studiów kandydatów do szkół wyższych,
- podnoszenie poziomu nauczania oraz popularyzacja nowych osiągnięć naukowych wśród nauczycieli pracujących z uczniem zdolnym.

Olimpiada Geograficzna działa na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. 2002 r. Nr 13 poz. 125 z późn. zm.).

Olimpiada Geograficzna jest finansowana ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej, ze środków własnych oraz pozyskanych od sponsorów.

- d. wspieranie Komitetu Głównego w organizowaniu Olimpiady i pozyskiwaniu sponsorów;
 - e. prowadzenie działań promocyjnych upowszechniających Olimpiadę Geograficzną.
- 1.3. Zadaniem Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej jest:
 - a. organizowanie krajowych zawodów Olimpiady Geograficznej;
 - b. wyłanianie uczniów na międzynarodowe zawody i olimpiady geograficzne;
 - c. pozyskiwanie sponsorów i darczyńców;
 - d. prowadzenie rozliczeń finansowych;
 - e. składanie sprawozdań merytorycznych i finansowych do MEN;
 - f. działanie promocyjne upowszechniające Olimpiadę Geograficzną;
 - g. współpraca z Komisją Edukacji oraz Grupą Zadaniową ds. Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej przy Międzynarodowej Unii Geograficznej.
 - 1.4. Polskie Towarzystwo Geograficzne ma prawo do:
 - a. reprezentowania Olimpiady na zewnątrz;
 - b. powierzenia przeprowadzenia Olimpiady Komitetowi Głównemu Olimpiady Geograficznej;
 - c. rozstrzygania sporów w sprawach dotyczących Olimpiady, za wyjątkiem odwołań w związku z przeprowadzaną Olimpiadą;
 - d. nawiązywania współpracy z partnerami zewnętrznymi (w tym m.in. sponsorami);
 - e. powoływania i, w uzasadnionych przypadkach, odwoływania członków Komitetu Głównego.

Szczegółowe prawa dotyczące przeprowadzenia zawodów przysługują Komitetowi Głównemu Olimpiady Geograficznej jako bezpośredniemu organizatorowi Olimpiady (par. 2 regulaminu).

- 1.5. Polskie Towarzystwo Geograficzne ma obowiązek zapewnić przeprowadzenie Olimpiady Geograficznej zgodnie z niniejszym regulaminem oraz powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Rozdział I – Olimpiada i jej organizator

§1. Prawa i obowiązki Organizatora

- 1.1. Organizatorem Olimpiady jest Polskie Towarzystwo Geograficzne. Do realizacji Olimpiady Geograficznej Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Geograficznego powołuje Komitet Główny Olimpiady Geograficznej, składający się z członków Towarzystwa oraz innych osób, legitymujących się wiedzą i doświadczeniem potrzebnym do prawidłowej realizacji zadania. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej ma siedzibę w Warszawie:
ul. Podbipięty 2, 02-732 Warszawa, tel. 22 843 7469,
e-mail: biuro@olimpiadageograficzna.edu.pl,
strona internetowa: www.olimpiadageograficzna.edu.pl
- 1.2. Zadaniem Polskiego Towarzystwa Geograficznego jest:
 - a. powołanie Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej;
 - b. zatwierdzenie struktury organizacyjnej i regulaminu działania Komitetu;
 - c. rozstrzyganie kwestii spornych dotyczących pracy Komitetu, za wyjątkiem odwołań w związku z przeprowadzaną Olimpiadą;

§2. Struktura organizacyjna olimpiady

- 2.1. Olimpiadę przeprowadza Komitet Główny Olimpiady Geograficznej oraz Komitety Okręgowe powołane przez Komitet Główny i działające w porozumieniu z Kuratoriami Oświaty. Wykaz Komitetów Okręgowych wraz z zasięgiem terytorialnym ich działania i danymi adresowymi jest zamieszczony na stronie internetowej Olimpiady.
- 2.2. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej
 - a. Komitet Główny powoływany jest przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Aktualny skład Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej zamieszczany jest na stronie internetowej Olimpiady;
 - b. Komitet Główny pracuje w składzie prezydium oraz w składzie plenarnym;
 - c. w skład Komitetu Głównego mogą wchodzić członkowie PTG lub inne osoby – pracownicy naukowo Polskiej Akademii Nauk, uniwersytetów i innych wyższych uczelni, specjaliści z zakresu nauk geograficznych i pokrewnych, dydaktycy oraz nauczyciele oraz inne osoby, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. 2002 r. Nr 13 poz. 125 z późn. zm.);

- d. Komitet Główny składa się z nie więcej niż 35 członków, w tym przewodniczących lub przedstawicieli komitetów okręgowych;
- e. Komitet Główny w głosowaniu tajnym wyłania ze swego składu przewodniczącego oraz w sposób jawny powołuje członków prezydium liczącego nie więcej niż 7 osób. Aktualny skład prezydium zamieszczany jest na stronie internetowej Olimpiady;
- f. do zadań Komitetu Głównego należy przygotowanie i przeprowadzenie kolejnych etapów Olimpiady Geograficznej zgodnie z regulaminem, a w szczególności:
 - i. organizacja sieci okręgów i współpraca z sekretarzami Komitetów Okręgowych;
 - ii. przygotowanie zadań na poszczególne etapy Olimpiady z wyjątkiem pierwszej części etapu szkolnego;
 - iii. prowadzenie dokumentacji zawodów;
 - iv. ogłaszanie na stronie internetowej tematów prac drugiej części etapu szkolnego wraz ze wskazaniem do ich wykonania;
 - v. wydawanie instrukcji do sprawdzania i oceniania prac etapu szkolnego przez komisje szkolne i Komitety Okręgowe (podczas weryfikacji);
 - vi. zachowanie tajemnicy zadań II i III etapu zawodów;
 - vii. zapewnienie odpowiednich środków do realizacji zawodów, w tym pozyskiwanie sponsorów i darczyńców;
 - viii. zamieszczanie na stronie internetowej informacji niezbędnych dla uczestników zawodów poszczególnych etapów;
 - ix. zapewnienie warunków logistycznych do przeprowadzenia zawodów finałowych;
 - x. organizacja przebiegu i przeprowadzenie finału oraz jego uroczystego zakończenia;
 - xi. prowadzenie rozliczeń finansowych;
 - xii. rozpatrywanie odwołań zawodników związanych z II i III etapem o których mowa w § 6;
 - xiii. składanie sprawozdań merytorycznych i finansowych do MEN;
 - xiv. przechowywanie dokumentacji zawodów II i III stopnia zgodnie z zasadami archiwizowania;
- g. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej jako bezpośredni wykonawca zadania ma prawo do:
 - i. powoływania spośród członków Komitetu zespołów do realizacji konkretnych celów, w tym Komisji Zadań, która wybiera autorów, przygotowuje zadania i organizuje ich recenzowanie;
 - ii. zatwierdzania składów Komitetów Okręgowych;
 - iii. podejmowania decyzji dotyczących zasad kwalifikowania uczestników zawodów do II etapu na podstawie osiągniętych wyników;
 - iv. weryfikacji oceny testów pisemnych II etapu;
 - v. kwalifikowania najlepszych w całej Polsce zawodników II etapu do zawodów finałowych;
 - vi. powoływania jurorów zawodów III etapu;
 - vii. przyznawania tytułu finalisty oraz tytułu laureata Olimpiady Geograficznej;
 - viii. unieważnienia lub nakazania powtórzenia zawodów w przypadku stwierdzenia istotnych nieprawidłowości, np. istotnego naruszenia regulaminu

- zawodów, złamania zasady tajemnicy;
- ix. wykluczenia z udziału w zawodach uczestników łamiących regulamin Olimpiady;
- x. rozpatrywania odwołań i rozstrzygania sporów związanych z przebiegiem Olimpiady;
- xi. Komitet Główny może wydawać zawodnikom dyplomy, przyznać nagrody, ponadto może ustanowić i nadać odznakę lub medal Olimpiady;
- xii. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej ma wyłączne prawo do przyznawania honorowej „Odznaki imienia Pani Profesor Anny Dylkowej”.

2.3. Komitety Okręgowe

- a. Komitety Okręgowe Olimpiady Geograficznej powołuje Komitet Główny, dbając o to, by w ich składzie znaleźli się pracownicy wyższych uczelni z terenu działania danego komitetu, dydaktycy, doradcy metodyczni oraz osoby z doświadczeniem organizacyjnym, nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych oraz nauczyciele gimnazjów.
- b. Komitety Okręgowe Olimpiady Geograficznej przeprowadzają zawody II stopnia, w tym w szczególności:
 - i. kwalifikują najlepsze prace I etapu i na tej podstawie wyłaniają uczestników części pisemnej zawodów II stopnia;
 - ii. powołują jury zawodów II stopnia;
 - iii. ogłaszają wyniki kwalifikacji do części pisemnej II etapu;
 - iv. odpowiadają za zachowanie tajemnicy zadań II etapu po otrzymaniu ich od Komitetu Głównego;
 - v. zapewniają logistykę niezbędną do przeprowadzenia zawodów II stopnia, po uzgodnieniu warunków przeprowadzenia zawodów z Komitetem Głównym;
 - vi. przeprowadzają zawody wg opracowanej przez Komitet Główny instrukcji;
 - vii. kwalifikują najlepszych uczestników zawodów pisemnych do zawodów ustnych II stopnia zgodnie z opracowanymi przez Komitet Główny zasadami;
 - viii. ogłaszają wyniki uzyskane przez zawodników oraz upubliczniają prawidłowe odpowiedzi;
 - ix. przekazują prace pisemne uczestników części ustnej zawodów II etapu do weryfikacji przez Komitet Główny;
 - x. przechowują prace uczniów niezakwalifikowanych do części ustnej zawodów II etapu do końca danej edycji olimpiady;
 - xi. sporządzają dokumentację merytoryczną zawodów oraz rozliczenie i dokumentację finansową zawodów II stopnia i przekazują je do Komitetu Głównego w terminach określonych przez Komitet Główny;
- c. Ponadto, Komitety Okręgowe Olimpiady Geograficznej:
 - i. współpracują ze szkołami i nauczycielami geografii na obszarze swojej działalności w celu upowszechnienia Olimpiady;
 - ii. nadzorują przebieg etapu szkolnego i sporządzają zestawienia zbiorcze z przebiegu etapu szkolnego na terenie działalności Komitetu Okręgowego.

2.4. Komisje Szkolne

- a. Dyrektorzy szkół powołują Komisje Szkolne do przeprowadzenia zawodów I etapu;
- b. w skład Komisji Szkolnych wchodzi minimum 3 osoby, w tym dyrektor szkoły, w której przeprowadzane są zawody, lub jego zastępca (pełniący rolę przewodniczącego Komisji Szkolnej odpowiedzialnego za organizację zawodów I stopnia w danej

- szkole) oraz nauczyciele geografii lub przedmiotów pokrewnych. Dopuszcza się możliwość powstawania komisji międzyszkolnych;
- c. jeżeli w macierzystej szkole ucznia nie organizuje się danych zawodów, uczeń może do nich przystąpić w szkole wskazanej przez Komitet Okręgowy;
 - d. Komisje Szkolne odpowiedzialne są za przeprowadzenie zawodów I stopnia, w tym w szczególności:
 - i. dokonanie prekwalfikacji uczniów do pisania pracy I stopnia w drodze testu lub rozmowy ustnej;
 - ii. zgłoszenie do macierzystego Komitetu Okręgowego danych uczniów zainteresowanych udziałem w Olimpiadzie Geograficznej;
 - iii. ocenę prac I stopnia przygotowanych przez uczniów, zgodnie z kryteriami opracowanymi przez Komitet Główny, w wyznaczonym przez Komitet Główny terminie;
 - iv. ogłoszenie wyników zawodów I stopnia;
 - v. przekazanie protokołu z zawodów I stopnia do macierzystego Komitetu Okręgowego wraz z pracami uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia.

Rozdział II – Organizacja olimpiady

§3. Uczestnicy olimpiady

18

- 3.1. W zawodach Olimpiady Geograficznej mogą uczestniczyć uczniowie, o których mowa w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. 2002 r. Nr 13 poz. 125 z późn. zm.), na warunkach tam określonych.
- 3.2. By wziąć udział w Olimpiadzie Geograficznej uczeń powinien zgłosić się do nauczyciela geografii w macierzystej szkole. Jeżeli w jego szkole nie organizuje się danych zawodów, uczeń powinien zgłosić się do właściwego terytorialnie Komitetu Okręgowego, który wskaże szkołę organizującą zawody I stopnia.
- 3.3. Uczestnicy zawodów olimpijskich zobowiązani są do:
 - a. wykonywania zadań odpowiedniego etapu zawodów;
 - b. przestrzegania regulaminu zawodów i terminarza;
 - c. godnego i właściwego zachowania w czasie zawodów, tj. w szczególności nie używanie alkoholu, tytoniu, środków odurzających (w przypadku naruszenia tego punktu uczestnicy mogą zostać zdyskwalifikowani, a uzyskane nagrody i przywileje mogą zostać odebrane decyzją Komitetu Okręgowego lub Komitetu Głównego);
 - d. informowania organizatora odpowiedniego etapu zawodów (Komisja Szkolna, Komitet Okręgowy, Komitet Główny) o istotnych kwestiach związanych z udziałem w Olimpiadzie – zwłaszcza w nagłych wypadkach;
 - e. dopełnienia formalności, o których są informowani przez organizatora odpowiedniego etapu zawodów.
- 3.4. Uczestnicy mają prawo do:
 - a. otrzymania zaświadczenia o udziale w zawodach olimpijskich wydawanych przez komisję lub komitet organizujący dany etap zawodów;

- b. korzystania z przywilejów ustanawianych przez senaty wyższych uczelni;
- c. zakwaterowania, żywienia i zwrotu kosztów przejazdu na II i III etap zawodów według najniższych stawek, z uwzględnieniem dostępnych ulg ustawowych i handlowych;
- d. zwolnienia z zajęć szkolnych na czas zawodów, o ile odrębne przepisy to dopuszczają;
- e. składania odwołań od decyzji jury zgodnie z par. 6 niniejszego regulaminu.

§4. Organizacja zawodów

- 4.1. Zawody Olimpiady Geograficznej mają charakter indywidualny, udział w Olimpiadzie jest dobrowolny.
- 4.2. Za całość przeprowadzenia zawodów odpowiada Komitet Główny Olimpiady Geograficznej.
- 4.3. Komitet Główny określa terminy dla każdej edycji olimpiady i ogłasza je na stronie internetowej Olimpiady Geograficznej.
- 4.4. Uczestników zawodów obowiązuje znajomość materiału obejmującego i poszerzającego treści podstawy programowej dla przedmiotu geografia, przewidzianego w ramowym planie nauczania oraz umiejętność wykorzystania obserwacji, literatury, materiałów kartograficznych, statystycznych itp., umiejętność formułowania wniosków, posługiwania się terminologią naukową.
- 4.5. Zawody indywidualne są trójstopniowe. Ocena zawodników na każdym etapie jest niezależna. Na wyniki zawodów okręgowych nie wpływa suma punktów zdobyta w I etapie zawodów, na wyniki zawodów finałowych nie wpływają wyniki I oraz II etapu zawodów.
 - a. Zawody I stopnia (szkolne)
 - i. zawody I stopnia organizowane są w szkołach przez Komisje Szkolne;
 - ii. w zawodach I stopnia wymagany jest od uczniów jest wymagany zakres oraz poziom wiedzy i umiejętności, który odpowiada zapisom Podstawy programowej ...przedmiotu Geografia dla III i IV etapu edukacyjnego (zakres rozszerzony), wystarczający do uzyskania oceny bardzo dobrej na zakończenie nauki przedmiotu;
 - iii. etap szkolny polega na sprawdzeniu wiedzy i umiejętności uczniów przez Komisję Szkolną. Etap wstępny przeprowadza się nie później niż do końca września każdego roku. Dopuszcza się formy rozmowy kwalifikacyjnej lub sprawdzianu pisemnego opracowanego przez Komisję Szkolną (do wyboru przez Komisję Szkolną);
 - iv. Komisje Szkolne mają obowiązek do 30 września każdego roku przestać do Komitetów Okręgowych zgłoszenia uczniów do etapu szkolnego według wzoru zamieszczonego na stronie internetowej Olimpiady Geograficznej;
 - v. uczniowie, którzy pomyślnie przeszli etap wstępny sprawdzenia wiedzy i umiejętności samodzielnie wykonują pracę pisemną na jeden z tematów danej edycji Olimpiady, opartą na własnych obserwacjach i pomiarach oraz/lub studium literatury. Uczniowie mogą korzystać z konsultacji nauczyciela/opiekuna pracy, szczególnie w zakresie metod pracy;

- vi. tematy prac każdej edycji Olimpiady ogłaszane są przez Komitet Główny;
 - vii. szczegółowe wytyczne do przygotowania prac I etapu Komitet Główny publikuje na swojej stronie internetowej;
 - viii. uczniowie mają obowiązek terminowo przekazać do oceny Komisjom Szkolnym gotowe prace w formie wydruku oraz w formie elektronicznej. Termin oddania prac jest określany przez Komitet Główny dla danej edycji Olimpiady i zamieszczany na stronie internetowej Olimpiady w poprzedzającym roku szkolnym;
 - ix. Komitet Główny do 31 października publikuje na stronie internetowej Kartę Oceny Pracy. Wypełniona przez Komisję Szkolną karta jest podstawą kwalifikacji ucznia do drugiego etapu;
 - x. prace ocenia Komisja Szkolna według instrukcji Komitetu Głównego. Autorzy prac, które uzyskały co najmniej 75% punktów możliwych do zdobycia, są kwalifikowani do zawodów II stopnia;
 - xi. Komisje Szkolne mają obowiązek ogłosić wyniki I etapu oraz przesać do Komitetów Okręgowych prace (w formie wydruku oraz elektronicznej) uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia (okręgowych) wraz z Kartami Oceny Pracy podpisanymi przez przewodniczącego Komisji Szkolnej;
 - xii. dokumentację zawodów I stopnia stanowi protokół sporządzany przez Komisję Szkolną zgodnie z wzorem udostępnionym przez Komitet Główny;
 - xiii. Przewodniczący Komisji Szkolnej przesyła, na adres e-mail właściwego Komitetu Okręgowego, protokół zawodów szkolnych w wersji elektronicznej. Formularze protokołów zamieszczane są na stronie internetowej Olimpiady;
 - xiv. wraz z przesyłaną przez Komisję Szkolną do Komitetu Okręgowego pracą, należy załączyć zgodę ucznia (oraz rodzica lub opiekuna prawnego w przypadku uczniów niepełnoletnich) na gromadzenie i przetwarzanie danych osobowych przez Komitety Okręgowe i Komitet Główny Olimpiady Geograficznej dla celów postępowania kwalifikacyjnego i dokumentowania przebiegu zawodów Olimpiady Geograficznej, a także na publikowanie wyników zawodów, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 29 VIII 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 1997 r. nr 133 poz. 883 z późniejszymi zmianami), zgodnego ze wzorem zamieszczonym na stronie internetowej Olimpiady.
- b. Zawody II stopnia (okręgowe)
- i. w zawodach II stopnia od uczniów jest wymagany zakres oraz poziom wiedzy i umiejętności, który odpowiada zapisom Podstawy programowej przedmiotu Geografia dla III i IV etapu edukacyjnego (zakres rozszerzony), wymagany jest poziom wiedzy niezbędny do uzyskania oceny celującej na zakończenie nauki przedmiotu. Wykaz sugerowanej literatury zamieszczony jest w załączniku nr 1 do Regulaminu (patrz – Rozdział III - Literatura), przy czym zakres pytań zawodów II stopnia nie ogranicza się do proponowanej literatury;
 - ii. zawody II stopnia są przeprowadzane przez Komitety Okręgowe według opracowanej przez Komitet Główny instrukcji;
 - iii. zawody II stopnia składają się z trzech części: weryfikacji nadesłanych prac I stopnia, części pisemnej oraz części ustnej;
 - iv. pierwszą częścią zawodów II stopnia jest weryfikacja oceny prac pisemnych przez Komitety Okręgowe i ujednoczenie oceny w skali krajowej na podstawie ustalonej przez Komitet Główny punktacji minimalnej;
 - v. w celu ujednoczenia sposobu stosowania poszczególnych kryteriów, prace nadesłane przez Komisje Szkolne są ponownie sprawdzane przez Komitety Okręgowe według Karty Oceny Pracy;
 - vi. Komitety Okręgowe kwalifikują do części pisemnej zawodów tych uczniów, których prace po weryfikacji osiągnęły ustalony przez Komitet Główny próg punktowy. Wynik weryfikacji nie jest wliczany do dalszej części zawodów II stopnia;
 - vii. listę uczniów zakwalifikowanych do części pisemnej wraz z informacją o miejscu i terminie przeprowadzania części pisemnej i ustnej zawodów II stopnia, Komitety Okręgowe zamieszczają do 20 grudnia na własnych stronach internetowych lub na stronie internetowej Komitetu Głównego;
 - viii. Komitety Okręgowe rozpatrują ew. odwołania od punktacji przyznanej w ramach weryfikacji oceny pracy;
 - ix. zawody części pisemnej i ustnej II stopnia odbywają się w lutym, w terminie uzgodnionym z MEN w ciągu 2 dni, w warunkach kontrolowanej samodzielności;
 - x. w części pisemnej Uczestnicy rozwiązują test składający się z pytań otwartych i zamkniętych, w części ustnej – odpowiadają na pytania quizu multimedialnego oraz przedstawiają przed jury wypowiedź ustną na zadany temat;
 - xi. zadania oceniane są przez jury zawodów II stopnia. W części pisemnej oraz quizie multimedialnym zadania oceniane są niezależnie przez 2 jurorów;
 - xii. zawodnicy dopuszczeni do zawodów pisemnych II stopnia przesyłają do stycznia do Komitetu Okręgowego ankietę osobową. Wzór ankiety jest zamieszczony na stronie internetowej Komitetu Głównego;
 - xiii. wyniki zawodów II stopnia są zatwierdzane przez przewodniczącego jury i przewodniczącego Komitetu Okręgowego, który prowadzi zawody;
 - xiv. Komitety Okręgowe ogłaszają wyniki zawodów pisemnych. Informację o dopuszczeniu do zawodów ustnych oraz wyniki zawodów pisemnych w miejscu organizacji zawodów lub na stronie internetowej do końca dnia przeprowadzenia części pisemnej zawodów;
 - xv. Komitety Okręgowe kwalifikują do zawodów ustnych od 20% do 30% najlepszych uczestników zawodów pisemnych, którzy równocześnie spełnili ustalone przez Komitet Główny kryterium minimalnej liczby punktów (sumarycznej i z każdej części zawodów pisemnych);
 - xvi. oceny wypowiedzi ustnej dokonuje jury; jego członkowie oceniają wypowiedzi indywidualnie. Wypowiedź ustna jest oceniana niezależnie przez 4 jurorów. Członkowie jury mogą zadawać uczniom dodatkowe pytania. Część ustna zawodów jest otwarta dla publiczności;
 - xvii. Komitety Okręgowe ogłaszają wyniki całłościowe zawodów II etapu w miejscu organizacji zawodów lub na stronie internetowej w dniu przeprowadzenia części ustnej zawodów. Jednocześnie informują uczestników, że prace pisemne zawodników startujących w części ustnej zawodów II stopnia są weryfikowane w celu ujednoczenia sposobu oceny prac w skali kraju przez

Komitet Główny, który na tej podstawie kwalifikuje najlepszych w całej Polsce zawodników na zawody finałowe;

- xviii. podczas zawodów II etapu uczniowie nie mogą korzystać z żadnych pomocy naukowych, telefonów komórkowych, komputerów itp. ani korzystać z pomocy innych uczestników, poza każdorazowo ściśle określonymi przypadkami;
 - xix. Komitet Okręgowy może wyrazić zgodę na udział w zawodach II stopnia ucznia, który został dopuszczony w poprzednim roku do zawodów II stopnia, ale z ważnych powodów nie wziął w nich udziału, pod warunkiem, że udokumentowany wniosek ucznia wpłynął nie później niż w ciągu 14 dni po zawodach, w których uczeń nie mógł wziąć udziału. Komitet Okręgowy, po rozpatrzeniu wszystkich wniosków przekazuje odpowiednią informację do Komitetu Głównego;
 - xx. dokumentację zawodów II stopnia stanowią: protokół z weryfikacji prac I stopnia sporządzany przez Komitet Okręgowy zgodnie z wzorem udostępnionym przez Komitet Główny, protokół z zawodów pisemnych i ustnych II stopnia sporządzany przez Komitet Okręgowy zgodnie z wzorem udostępnionym przez Komitet Główny oraz protokoły komisji weryfikującej prace uczniów uczestniczących w zawodach ustnych II stopnia powoływanej przez Komitet Główny.
- c. Zawody III stopnia (zawody centralne)
- i. zawody centralne organizowane są przez Komitet Główny Olimpiady Geograficznej;
 - ii. zawody odbywają się w kwietniu, w terminie uzgodnionym z MEN w ciągu 4 dni, w warunkach kontrolowanej samodzielności;
 - iii. W zawodach III stopnia wymagany jest wymagany zakres oraz poziom wiedzy i umiejętności wykraczający poza ten, który zapisy Podstawy programowej przedmiotu Geografia dla III i IV etapu edukacyjnego (zakres rozszerzony), a jest niezbędny do uzyskania najwyższej oceny na egzaminie maturalnym w wersji rozszerzonej. Wskazana jest też znajomość bieżących wydarzeń społeczno-politycznych i zjawisk przyrodniczych w Polsce i na świecie. Wykaz sugerowanej literatury zamieszczony w załączniku nr 1 do Regulaminu (patrz – Rozdział III - Literatura), przy czym zakres pytań zawodów III stopnia nie ogranicza się do proponowanej literatury;
 - iv. prawo do przystąpienia do zawodów III stopnia przysługuje uczniom, którzy w danym roku zostali dopuszczeni do tych zawodów przez Komitet Główny na podstawie wyników zawodów II stopnia (90-125 zawodników, którzy uzyskali najlepsze wyniki w skali kraju, pod warunkiem, że jednocześnie uzyskali oni co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia podczas zawodów II stopnia) oraz tych uczniów, którzy nabyli to uprawnienie w poprzednim roku, a nie wystartowali z powodów losowych lub udziału w innej Olimpiadzie, na podstawie decyzji wydanej przez Komitet Główny;
 - v. zawody III stopnia składają się z części pisemnej, obowiązkowych zajęć terenowych oraz części ustnej (składającej się z quizu multimedialnego oraz wypowiedzi ustnej);
 - vi. w części pisemnej uczestnicy rozwiązują zadania na które składają się

pytania otwarte i testy wyboru, a w części ustnej – odpowiadają na pytania quizu multimedialnego oraz przedstawiają przed jury wypowiedź ustną na zadany temat. W części pisemnej oraz quizie multimedialnym zadania oceniane są niezależnie przez 2 jurorów. Wypowiedź ustna jest oceniana niezależnie przez 4 jurorów;

- vii. Komitet Główny na podstawie wyników zawodów pisemnych III etapu podejmuje decyzję o dopuszczeniu od 15 do 25 % najlepszych zawodników do ustnej części zawodów i po rozkodowaniu prac ogłasza decyzję o zakwalifikowaniu najlepszych uczestników zawodów finałowych do dalszej części zawodów;
 - viii. warunkiem dopuszczenia do części ustnej zawodów jest udział we wszystkich elementach zawodów, przy czym uczeń może decyzją Prezydium Komitetu Głównego zostać zwolniony z obowiązku udziału w zajęciach terenowych z ważnych powodów, w szczególności w razie choroby lub wypadku, w sytuacji pokrywania się terminu zajęć terenowych ze startem ucznia w innej olimpiadzie lub niepełnosprawności uczestnika obiektywnie uniemożliwiającej udział w zajęciach terenowych;
 - ix. tytuł finalisty otrzymuje zawodnik niezakwalifikowany do części ustnej, który w części pisemnej zawodów III etapu uzyskał co najmniej 50% punktów liczonych ze średniej wyników uzyskanych przez trzech najlepszych zawodników tej części zawodów;
 - x. Komitet Główny na podstawie wyników zawodów ustnych podejmuje decyzję o przyznaniu lub odmowie przyznania uczestnikom zawodów tytułu laureata. W przypadku nieprzyznania tytułu laureata uczestnik zakwalifikowany do części ustnej otrzymuje tytuł finalisty;
 - xi. Komitet Główny wydaje finalistom i laureatom zaświadczenia według wzoru określonego w załączniku do obowiązującego aktu wykonawczego regulującego funkcjonowanie olimpiad;
 - xii. wyniki wszystkich części zawodów III stopnia są zatwierdzane przez Komitet Główny;
 - xiii. jeżeli uczeń zakwalifikowany do zawodów III stopnia z ważnych powodów nie może wziąć udziału w tych zawodach, Komitet Główny może w uzasadnionych przypadkach wyrazić zgodę na udział tego ucznia w zawodach III stopnia w roku następnym;
 - xiv. dokumentację zawodów III stopnia stanowi protokół zawodów sporządzany przez Komitet Główny.
- 4.6. Drużynowy konkurs terenowy
- a. podczas zawodów finałowych może być zorganizowany dodatkowy konkurs terenowy o charakterze drużynowym;
 - b. wszyscy uczniowie biorący udział w zawodach finałowych obowiązkowo uczestniczą w drużynowym konkursie terenowym, przy czym uczeń może decyzją Prezydium Komitetu Głównego zostać zwolniony z obowiązku udziału w tym konkursie z ważnych powodów, w szczególności w razie choroby lub wypadku, w sytuacji pokrywania się terminu konkursu ze startem ucznia w innej olimpiadzie lub niepełnosprawności uczestnika obiektywnie uniemożliwiającej udział w konkursie;
 - c. uczniowie w drużynach kilkuosobowych wykonują zadanie terenowe przygotowane

przez Komitet Główny;

- d. wyniki zawodów drużynowych nie są wliczane do punktacji indywidualnej;
- e. drużyny wyłaniane są na podstawie losowania.

§5. Przepisy szczegółowe

- 5.1. Uczniowie z dysleksją lub dysgrafią mają obowiązek przedstawić stosowne zaświadczenie przed częścią pisemną zawodów odpowiednio II lub III stopnia.
- 5.2. W przypadku wystąpienia nagłego zachorowania lub wypadku losowego, uczestnikowi zawodów przysługują uprawnienia opisane w § 4, w zależności od etapu, na którym wystąpi nagłe zachorowanie lub wypadek losowy.
- 5.3. Organizator dołoży starań, aby w miarę możliwości w danych warunkach organizować zawody w taki sposób i w takich miejscach, by nie wykluczały udziału osób niepełnosprawnych (dążenie do organizacji zawodów w pomieszczeniach łatwo dostępnych, organizacja noclegu w miejscu dostępnym), przy czym możliwość udziału w zajęciach terenowych uzależniona będzie każdorazowo od stopnia niepełnosprawności uczestnika zawodów. Niepełnosprawny uczestnik zobowiązany jest do poinformowania organizatora o stopniu niepełnosprawności niezwłocznie po zakwalifikowaniu do zawodów pisemnych odpowiednio II lub III stopnia w celu potwierdzenia możliwości zapewnienia odpowiednich warunków przeprowadzenia zawodów.
- 5.4. W przypadku pokrywania się terminu zawodów olimpiad, w których dany uczeń bierze udział, zobowiązany on jest do poinformowania Komitetu Okręgowego/Głównego o zaistniałym fakcie w celu uzgodnienia możliwości startu w Olimpiadzie Geograficznej i innej olimpiadzie tylko i wyłącznie, gdy informację o uczestnictwie w innych olimpiadach umieścił w ankiecie osobowej. Jeżeli w określonej sytuacji istnieje możliwość przeprowadzenia danej części zawodów z zachowaniem zasady tajności, Komitet Główny podejmuje decyzję pozytywną i w przypadku zawodów II stopnia wysyła swego obserwatora. W przeciwnym przypadku uczniowi przysługuje prawo do przeniesienia startu na rok kolejny tak jak w przypadku nieobecności na zawodach z ważnych powodów losowych, zgodnie z punktami 4.4.b.xix. oraz 4.4.c.xiii.
- 5.5. Prace ucznia na etapie zawodów I stopnia oraz pisemnej ich weryfikacji podczas II etapu mogą zostać zdyskwalifikowane, jeżeli jury stwierdzi, że są plagiatem.
- 5.6. W przypadku nieregulaminowego zachowania w czasie zawodów pisemnych II i III etapu jurorzy dyżurujący na sali mają prawo do dyskwalifikacji ucznia.
- 5.7. W przypadku rażącego naruszenia regulaminu Olimpiady lub uczniowskiego zawodnik może zostać zdyskwalifikowany, a uzyskane tytuły, nagrody i przywileje mogą zostać odebrane decyzją Komitetu Okręgowego lub Komitetu Głównego.
- 5.8. Warunkiem przystąpienia do zawodów Olimpiady Geograficznej jest zaznajomienie się i zaakceptowanie przez ucznia regulaminu oraz podpisanie przez ucznia i jego opiekuna prawnego (w przypadku uczniów niepełnoletnich) zgody na przetwarzanie danych osobowych.

§6. Tryb odwoławczy

- 6.1. Uczestnik, który uważa, że wynik, jaki uzyskał w czasie zawodów, nie odzwierciedla poziomu jego odpowiedzi lub zawody były prowadzone z naruszeniem regulaminu, ma prawo złożenia odwołania. Odwołanie takie musi być złożone w sposób pisemny, z podaniem konkretnych zastrzeżeń dotyczących decyzji Jury.
- 6.2. Odwołania od decyzji dotyczącej kwalifikacji do udziału w zawodach pisemnych II i III etapu uczeń składa w terminie do 5 dni roboczych od ogłoszenia listy zakwalifikowanych odpowiednio do przewodniczącego Komitetu Okręgowego lub Głównego (decyduje data stempla pocztowego).
- 6.3. Odwołanie od decyzji Komisji/Jury dotyczącej oceny części pisemnej składa się w czasie trwania zawodów po ogłoszeniu wyników zawodów danego etapu i upublicznieniu poprawnych odpowiedzi a przed rozpoczęciem części ustnej zawodów – w przypadku etapu II do Przewodniczącego Jury zawodów II stopnia, etapu III do Przewodniczącego Jury zawodów III stopnia.
- 6.4. Odwołanie od decyzji dotyczącej kwalifikacji składa się na piśmie, przesyłając listem poleconym na adres odpowiedniego Komitetu Olimpiady Geograficznej lub osobiście w siedzibie Komitetu. Odwołanie takie powinno również zostać przekazane na adres e-mailowy danego Komitetu. Odwołanie powinno zawierać możliwie szczegółowy opis okoliczności oraz dane kontaktowe.
- 6.5. Odwołania dotyczące kwalifikacji do części pisemnej II etapu rozpatruje Przewodniczący Komitetu Okręgowego udzielając odpowiedzi w terminie do 14 dni od daty otrzymania odwołania. W przypadku zasadności odwołania zawodnik zostaje zakwalifikowany do części pisemnej zawodów II stopnia i poinformowany o tym fakcie drogą elektroniczną oraz listem poleconym.
- 6.6. Komitet Główny powołuje Komisję Odwołań, która zapoznaje się z materiałami niezbędnymi do wyjaśnienia wszelkich okoliczności wskazanych w odwołaniu od wyników kwalifikacji do zawodów III etapu, ustala stan faktyczny i przedstawia Przewodniczącemu Komisji Odwołań wnioski w celu udzielenia odpowiedzi. Przewodniczący udziela odpowiedzi w najkrótszym możliwym terminie, nie dłuższym jednak niż 14 dni roboczych od daty otrzymania odwołania. Odpowiedź udzielana jest na piśmie i przesyłana listem poleconym. Może być wcześniej przekazana zainteresowanemu na wskazany przez niego adres e-mailowy.
- 6.7. Jeżeli odwołanie jest zasadne Przewodniczący Komisji Odwołań wskazuje sposób realizacji odwołania od decyzji, poza składającym odwołanie, powiadamia dyrekcję szkoły, do której uczęszcza odwołujący się uczeń oraz osoby odpowiedzialne za logistykę zawodów III stopnia.

§7. Rejestracja przebiegu zawodów okręgowych (II stopnia) i centralnych (III stopnia)

- 7.1. Zawody ustne Olimpiady Geograficznej II i III etapu są oceniane jawnie w obecności publiczności. Protokół zawodów ustnych wraz z kartami ocen poszczególnych jurorów jest przechowywany w dokumentacji zawodów przez 2 lata. Dostęp do dokumentacji

mają w Komitetach Okręgowych sekretarze i przewodniczący Komitetów Okręgowych a w Komitecie Głównym pracownicy biura i upoważnieni przez Przewodniczącego Komitetu jego członkowie.

- 7.2. Wyniki zawodów ustnych są podpisywane przez przewodniczącego jury.
- 7.3. Prace I etapu uczniów, którzy nie zostali zakwalifikowani do części pisemnej II etapu Olimpiady, są przechowywane w komitetach okręgowych do zakończenia zawodów II etapu.
- 7.4. Prace pisemne II etapu, uczniów, którzy uzyskali najlepsze wyniki i zostali dopuszczeni do zawodów ustnych są przekazywane do Komitetu Głównego i tam, po weryfikacji, przechowywane przez 2 lata.
- 7.5. Prace pisemne III etapu są przechowywane przez Komitet Główny przez 2 lata.

Rozdział III – Uprawnienia i nagrody

§8. Nagrody i uprawnienia

- 8.1. Zasady przyznawania tytułów finalisty i laureata przedstawiono w pkt. 4.5.c., dotyczącym zawodów finałowych.
- 8.2. Zawodnicy, którzy nie uzyskali tytułu finalisty lub laureata, otrzymują zaświadczenie o udziale w zawodach III stopnia według wzoru, który stanowi załącznik nr 2 do Regulaminu (dostępny na stronie internetowej www.olimpiadageograficzna.edu.pl).
- 8.3. Uprawnienia laureatów i finalistów określa Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz.U.2015 poz. 2156, z późn.zm.) albo inny obowiązujący akt prawa.
- 8.4. Potwierdzeniem uzyskania uprawnień oraz statusu laureata lub finalisty jest zaświadczenie, którego wzór stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. Nr 13, poz. 125, z późn. zm.).
- 8.5. Laureaci Olimpiady Geograficznej, w miarę możliwości jakimi dysponuje organizator, mogą otrzymać nagrody książkowe i rzeczowe.
- 8.6. Finaliści Olimpiady Geograficznej mogą, w miarę możliwości organizatora, otrzymać upominki książkowe.
- 8.7. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej w miarę możliwości nagradza uczestników zawodów finałowych dyplomami, może ponadto ustanowić i nadać odznakę lub medal olimpiady.
- 8.8. Komitet Główny, w miarę możliwości, może nagradzać nauczycieli, działaczy komitetów okręgowych oraz Komitetu Głównego.

Rozdział IV – Olimpiada i zawody międzynarodowe

§9. Udział w olimpiadzie i zawodach międzynarodowych

- 9.1. Najlepsi zawodnicy Olimpiady Geograficznej, z uwzględnieniem innych kryteriów kwalifikacji, o których mowa w pkt. 9.2 i 9.3, mogą brać udział w zawodach i olimpiadach międzynarodowych. Warunki uczestniczenia w zawodach i olimpiadach międzynarodowych określa ich organizator i Komitet Główny Olimpiady Geograficznej.
- 9.2. Komitet Główny na podstawie wyników zawodów finałowych Olimpiady Geograficznej i dodatkowych zajęć sprawdzających znajomość języka angielskiego (oficjalnego języka Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej) oraz umiejętności pracy terenowej wyłania uczestników Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej organizowanej pod auspicjami Międzynarodowej Unii Geograficznej. Szczegółowe kryteria kwalifikacyjne ogłaszane są przed zawodami finałowymi. 4 najlepszych uczestników (łącznie wyniki zawodów finałowych i dodatkowych kryteriów kwalifikacji) otrzymuje prawo reprezentowania Polski na Międzynarodowej Olimpiadzie Geograficznej.
- 9.3. W miarę możliwości finansowych, Komitet Główny na podstawie wyników zawodów finałowych Olimpiady Geograficznej oraz innych ustalonych przez Komitet Główny kryteriów, ma prawo kwalifikować uczestników Olimpiady Geograficznej również na inne niż Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna, o której mowa w pkt. 9.2. międzynarodowe olimpiady i zawody z obszarów objętych nauczaniem geografii.
- 9.4. Uczestnikowi Olimpiady/zawodów międzynarodowych przysługuje:
 - a. opłacenie kosztów udziału w Olimpiadzie/zawodach;
 - b. opłacenie kosztów przejazdów/przelotów, zakwaterowania, wyżywienia;
 - c. ubezpieczenie KL/NNW na czas związany z przejazdami i pobytem związanym z zawodami;
 - d. w miarę możliwości, dofinansowanie do objazdu terenowego.
- 9.5. Uczestnik Olimpiady/zawodów międzynarodowych ma obowiązek:
 - a. godnego reprezentowania Polski;
 - b. przygotowania wszelkich niezbędnych opracowań, prezentacji, itp. wymaganych od uczestników Olimpiady/zawodów międzynarodowych;
 - c. uczestnictwa we wszelkich warsztatach i/lub obozach przygotowawczych związanych z wyjazdem na Olimpiadę/zawody międzynarodowe;
 - d. stosowania się do poleceń opiekuna grupy z ramienia Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej.

Rozdział V – Postanowienia końcowe

§10. Postanowienia końcowe

Decyzje w sprawach nieobjętych powyższym regulaminem podejmuje Komitet Główny w porozumieniu z Organizatorem.

Literatura polecana dla uczniów startujących w Olimpiadzie Geograficznej:

A) Ogólna

- Długosz Z., *Historia odkryć geograficznych i poznania Ziemi*, PWN, Warszawa 2012
- Flis J., *Szkolny słownik geograficzny*, WSiP, Warszawa 1986
- Kelly K., *Geography*, Macmillan, Oxford 2009
- Waugh D., *Geography: An Integrated Approach*, Nelson Thornes, Cheltenham 2009

B) Metody badań geograficznych

- Mietelski J., *Astronomia w geografii*, PWN, Warszawa, 2013
- Paślawski J. red., *Wprowadzenie do kartografii i topografii*, Nowa Era, Warszawa 2006
- Żyszkowska W., Spallek W., Borowicz D., *Kartografia tematyczna*, PWN, Warszawa, 2012
- Kossowska-Cezak U., *Wstęp do meteorologii i klimatologii*, Wyd. UW, Warszawa 2000.
- Richling A. (red.), *Geograficzne badania środowiska przyrodniczego*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2007.

C) Geografia fizyczna i geologia

- van Andel T., *Nowe spojrzenie na starą planetę*, PWN, Warszawa 2010
- Bajkiewicz-Grabowska E., Mikulski Z., *Hydrologia ogólna*, PWN, Warszawa, 2010
- Chełmicki W., *Woda. Zasoby, degradacja, ochrona*, PWN, Warszawa 2013
- Flis J., *Wstęp do geografii fizycznej*, WSiP, Warszawa 1988
- Hillel D., *Gleba w środowisku*, PWN, Warszawa 2012
- Kostrowicki A., *Geografia biosfery*, PWN, Warszawa
- Kożuchowski K., *Klimat Polski. Nowe spojrzenie*, PWN, Warszawa 2011
- Kożuchowski K. red., *Meteorologia i klimatologia*, PWN, Warszawa 2013
- Książkiewicz M., *Geologia dynamiczna*, Wyd. Geol., Warszawa
- Makowski J., *Geografia fizyczna świata*, PWN, Warszawa, 2012
- Matuszkiewicz J., *Zespoły leśne Polski*, PWN, Warszawa 2007
- Migoń P., *Geomorfologia*, PWN, Warszawa 2012
- Richling A., Ostaszewska K. (red.), *Geografia fizyczna Polski*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2005.
- Stanley S., *Historia Ziemi*, PWN, Warszawa 2002
- Stupnicka E., *Geografia regionalna Polski*, Wyd. UW, Warszawa 2007

D) Geografia społeczno-ekonomiczna

- Bański J., *Geografia polskiej wsi*, PWE, Warszawa 2006
- Falkowski J., Kostrowicki J., *Geografia rolnictwa świata*, Warszawa 2005

- Fierla I. red., *Geografia gospodarcza Polski*, PWE, Warszawa 2004
- Fierla I. red., *Geografia gospodarcza świata*, PWE, Warszawa 2005
- Fierla I. red., *Geografia gospodarcza Unii Europejskiej*, PWE, Warszawa 2011
- Jędrusik M., Makowski J., Plit F., *Geografia turystyczna świata*, Wyd. UW, Warszawa 2010
- Lijewski T., Mikułowski B., Wyrzykowski J., *Geografia turystyki Polski*, PWE, Warszawa 2008
- Liszewski S. red., *Geografia urbanistyczna*, PWN, Warszawa 2012
- Okólski M., Fihel A., *Demografia*, Wyd. Nauk. Scholar, Warszawa 2012
- Otok S., *Geografia polityczna*, PWN, Warszawa 2009
- Rogacki H., *Geografia społeczno-gospodarcza Polski*, PWN, Warszawa 2007
- Rykiel Z., *Podstawy geografii politycznej*, PWE, Warszawa 2005
- Szymańska D., *Geografia osadnictwa*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2013.
- Sobczyński M., *Państwa i terytoria zależne. Ujęcie geograficzno-polityczne*, Wyd. A. Marszałek, Toruń 2006.
- Wieloński A., *Geografia przemysłu*, Wyd. UW, Warszawa 2005

E) Geografia regionalna

- Czerny M., Łuczak R., Makowski J., *Globalistyka*, PWN, Warszawa 2007
- Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa 2011
- Kwiatek J., Lijewski T., *Leksykon miast polskich*, Wyd. Muza, Warszawa 1998
- Łęcki W., *Kanon krajoznawczy Polski*, PTTK, Warszawa 2007 (www.kanon.pttk.pl)
- Majewski A., *Oceany i morza*, PWN, Warszawa 1992
- Makowski J. red., *Geografia regionalna świata*, PWN, Warszawa 2012
- Richling A., Ostaszewska K. (red.), *Geografia fizyczna Polski*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2005.

F) Publikacje statystyczne

- Cisoń P., *Liceum w tablicach. Geografia. Poziom podstawowy i rozszerzony*, PWN, Warszawa 2012
- Mizerski W., Żukowski J., Żukowska J., *Tablice szkolne. Geografia*, Adamantan, Warszawa 2012
- *Rocznik Statystyczny województw*, GUS, Warszawa
- *Rocznik Statystyki międzynarodowej*, GUS, Warszawa

G) Atlasy

- *Atlas geograficzny. Świat Polska*, Nowa Era, Warszawa

Przedstawione powyżej książki stanowią przykłady rzetelnych podręczników i opracowań naukowych, nie są jedynymi publikacjami dostępnymi na rynku mogącymi stanowić źródło wiedzy dla uczestników zawodów Olimpiady Geograficznej. Zalecamy zachowanie ostrożności w traktowaniu materiałów i informacji udostępnianych w Internecie jako wiarygodnego merytorycznie źródła informacji naukowej.

V-1. Harmonogram zawodów

Rok szkolny 2018 / 2019

Etap	Miejsce / miejsca	Planowany termin	Długość trwania (w dniach)
Etap I	szkoły na terenie całego kraju	05.06.2018–15.11.2018	163
Etap II	14 miejsc na terenie kraju – do ustalenia przez Komitety Okręgowe	8–10.02.2019	3
Etap III	I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. M. Kopernika w Kołobrzegu	11–14.04.2019	4

30

V-2. Wskazania do wykonania pracy I stopnia

Poniższe informacje przygotowano celem udoskonalenia formalnej strony prac olimpijskich

- Objętość pracy nie może przekraczać 15 stron "czystego" tekstu (tzn. bez rysunków, fotografii, dołączonych map i innych załączników).**
- Strona tytułowa** pracy powinna zawierać: numer olimpiady, tytuł pracy, numer tematu, imię i nazwisko autora, klasę i nazwę szkoły, do której uczęszcza, imię i nazwisko nauczyciela geografii/opiekuna pracy oraz pieczętkę szkoły.
- Spis treści** (plan pracy) można zamieścić po stronie tytułowej lub w zakończeniu pracy. Podtytuły (tytuły rozdziałów) oznaczamy albo systemem dziesiętnym cyframi arabskimi albo wg kolejności: cyfry rzymskie, arabskie, litery wielkie, małe. Po tytułach nie należy stawiać żadnych znaków przestankowych. Strony powinny być ponumerowane.
- Wydruk pracy musi być czytelny, jednostronny, mieć format A4. Jedna strona powinna zawierać ok. 30 wierszy, z zachowaniem odpowiedniego odstępu między wierszami.**

W przypadku opracowań komputerowych, można użyć np. czcionki Times New Roman, rozmiar 12, interlinia 1,5.

Margines lewy powinien mieć szer. 35 mm, górny i dolny po 25 mm. W celu lepszej czytelności i przejrzystości pracy każdą nową myśl (ale nie każde zdanie) należy rozpocząć wcięciem. W całej pracy należy przyjąć jednolity, ogólnie stosowany system skrótów.

Strony pracy muszą być trwale związane. Zbędna jest introligatorska oprawa pracy. **Zabronione jest foliowanie poszczególnych kartek lub umieszczanie ich w oddzielnych obwolutach.**

- Przypisy.** W razie powoływania się w pracy na sformułowania innych autorów należy ująć cytaty w cudzysłowach i opatrzyć je na końcu odsyłaczami w postaci cyfr arabskich, gwiazdek lub innych znaków. Na dole strony (pod linią oddzielającą tekst od przypisów) podać należy notkę bibliograficzną i stronę, na której znajduje się cytowany fragment tekstu. Przypisy można również umieszczać na oddzielnej stronie na końcu pracy. Przypis wskazujący wykorzystanie w pisanej pracy fragmentu istniejącej publikacji powinien mieć układ jak w poniższym przykładzie:

Flis J.: Wstęp do geografii fizycznej. Warszawa 1988 WSiP, s.171.

Zapis taki stosujemy powołując się pierwszy raz na daną publikację. Powołując się na pracę już znajdującą się w przypisach i w bezpośrednim sąsiedztwie zapisujemy: **Tamże, s.152.**

- Bibliografia.** Wykorzystaną w pracy bibliografię zamieszczamy na końcu stosując porządek alfabetyczny nazwisk autorów wg ustalonych wzorów:

nazwisko, imię autora, tytuł publikacji, miejsce i rok wydania, wydawca, np.:

- Burzyński R.: *Wisła dziś – jutro.* Warszawa 1977 WSiP.
- Geografia ekonomiczna Polski.* Pod redakcją S. Berezowskiego. Warszawa 1975 PWE.
- Grzesiak N.: *Stan czystości rzek w Polsce.* *Wiad. Statyst.* 1975 nr 4, s. 38–40.
- Halicki B.: *Rzeźbiarze krajobrazu.* Warszawa 1957 WP.

W pracy zbiorowej stosujemy zapis:

Kortus B.: Wpływ przemysłu na zmiany w środowisku geograficznym. /W/: Problemy ochrony środowiska geograficznego. Pod red. S. Berezowskiego i M. Bytnar-Suboczowej. Warszawa 1975 WSiP s. 65.

Dla artykułów w czasopiśmie stosujemy następującą formę zapisu:

*Piasecki D.: Doliny złożone rzek zachodniego Pomorza. *Czasopismo Geograficzne* 1976, s. 21.*

Dla informacji zaczerpniętej z internetu:

autor/właściciel cytowanej informacji, tytuł/opis informacji (data aktualizacji), adres informacji, właściciel strony (uwaga: jeżeli nie ma daty ostatniej aktualizacji pobieranej informacji – podać datę pobrania), np.:

KG OG: XXXVIII Olimpiada Geograficzna (VI 2012)
www.olimpiadageograficzna.edu.pl strona internetowa KG OG

- Szata graficzna** pracy winna być wykonana estetycznie i czytelnie, a wielkością dostosowana do formatu pracy. Jeśli załączony materiał graficzny przekracza format A4 należy przez złożenie dostosować go do wymaganych rozmiarów. Szkice, profile, plany, tabele, diagramy,

wykresy należy właściwie rozmieścić w tekście, ponumerować i zaopatrzyć w podpisy. Numerację i tytuły umieszczamy pod ilustracją. Jedyne przy tabelach numer i tytuł przyjęto umieszczać nad nią. Nagłówki kolumn w tabelach piszemy wielką literą. Jeśli praca zawiera fotografie, trwale wmontujemy je do tekstu, zaopatrujemy w tytuły zgodnie z treścią i podajemy nazwisko wykonawcy.

Uwaga ogólna: mapy i inne rysunki wykonane za pomocą komputera mają przy ocenie taką samą wartość jak rysunki wykonane bezpośrednio na papierze lub kalce technicznej.

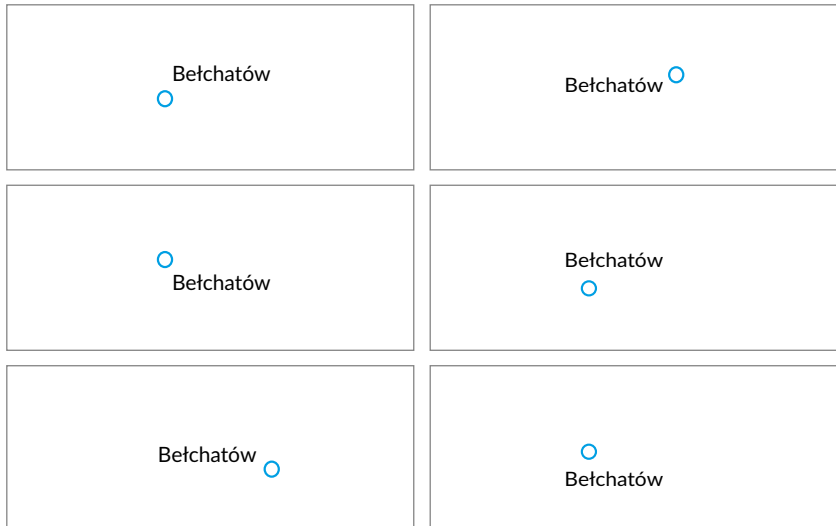
Niedopuszczalne jest wykorzystywanie w pracach map i ilustracji fizycznie wyciętych z innych publikacji.

8. Gotowe prace uczniowie przekazują komisjom szkolnym w formie wydruku oraz w formie elektronicznej na płycie CD w formacie pdf. oraz docx.

V-3. Nazwy na mapach:

(według: Zbieranie i opracowywanie nazw geograficznych. Przewodnik toponimiczny. Część III. Stosowanie i rozmieszczanie napisów na mapach Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa 2004)

- **Nazwy miast** należy umieszczać równolegle do dolnej ramki mapy, w odpowiedniej odległości od znaku – sygnatury miasta.

- **Nazwy obiektów powierzchniowych** (regionów fizycznogeograficznych, mórz, wysp, państw) należy umieścić w ten sposób aby wskazywały kształt opisywanej powierzchni, np. *Appalachy*. Jeżeli kształt obiektu to uzasadnia nazwa może być umieszczona równoległe do dolnej ramki mapy, np. *Masyw Centralny*. Nazwy złożone powinny być rozmieszczone współkształtnie, np. *Wyżyna Sandomierska*.

- **Nazwy rzek** umieszcza się równoległe do ich biegu, tak aby były dobrze czytelne.

VI. TERMINARZ ZAWODÓW

1. Zawody I stopnia – szkolne

- **czerwiec 2018 r.** – rozpoczęcie przygotowywania prac I etapu;
- **do 30 września 2018 r.** – przestanie przez Komisje Szkolne do Komitetów Okręgowych zgłoszeń udziału w zawodach I stopnia Olimpiady;
- **do 31 października 2018 r.** – wykonanie przez zawodników prac konkursowych i przekazanie ich Komisjom Szkolnym;
- **do 15 listopada 2018 r.** – ogłoszenie wyników zawodów I stopnia przez Komisje Szkolne oraz dostarczenie do Komitetu Okręgowego prac (w formie papierowej i elektronicznej) uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia wraz wypełnionymi Kartami Oceny Pracy, protokołem zbiorczym I etapu oraz zgodami na przetwarzanie danych osobowych (decyduje data wpływu pracy do Komitetu). Protokół zbiorczy należy również przesłać w wersji elektronicznej na adres właściwego Komitetu Okręgowego.

Wzór zgody na przetwarzanie danych osobowych zostanie umieszczony na stronie internetowej wraz z Kartami Oceny Pracy.

2. Zawody II stopnia – okręgowe

- **do 20 grudnia 2018 r.** – Komitety Okręgowe dokonują weryfikacji oceny prac uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia oraz ustalają listę osób dopuszczonych do części pisemnej zawodów. Listę uczniów zakwalifikowanych do części pisemnej oraz informację o miejscu i terminie przeprowadzenia części pisemnej i ustnej zawodów II stopnia, Komitety Okręgowe zamieszczają na własnych stronach internetowych lub stronie internetowej Komitetu Głównego;
- **w ciągu 5 dni roboczych od ogłoszenia wyników** na stronie internetowej – uczniowie mogą składać ewentualne odwołania od decyzji Komitetów Okręgowych;
- **do 5 stycznia 2019 r.** – Komitety Okręgowe rozpatrują ewentualne odwołania od decyzji o dopuszczeniu do części pisemnej zawodów II stopnia i publikują ostateczną listę zakwalifikowanych osób;
- **8–10 lutego 2019 r.** – część pisemna (9 lutego) i ustna (10 lutego) zawodów II stopnia.

3. Zawody III stopnia – finałowe

- **luty–marzec 2019 r.** – Komitet Główny weryfikuje prace pisemne zawodów II stopnia i na zebraniu plenarnym kwalifikuje uczniów do zawodów III stopnia Olimpiady Geograficznej;
- **do 15 marca 2019 r.** – Komitet Główny ogłasza na stronie internetowej www.olimpiada-geograficzna.edu.pl oficjalne wyniki zawodów II stopnia i listę uczniów dopuszczonych do zawodów III stopnia;
- **w ciągu 5 dni roboczych od ogłoszenia wyników** na stronie internetowej mogą być składane do Komitetu Głównego ewentualne odwołania od decyzji o dopuszczeniu do zawodów III stopnia;
- **11–14 kwietnia 2019 r.** – zawody finałowe XLV Olimpiady Geograficznej w Kołobrzegu.

4. Obóz szkoleniowo-kwalifikacyjny

- **31 maja – 2 czerwca 2019 r.** – obóz szkoleniowo-kwalifikacyjny dla potencjalnych uczestników Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej w Hong Kongu.

5. Zawody międzynarodowe

- **czerwiec / lipiec 2019 r.** – VI Bałtycka Olimpiada Geograficzna;
- **30 lipca–5 sierpnia 2019 r.** – XVI Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna w Hong Kongu.

VII. TEMATY PRAC ZAWODÓW I STOPNIA

Temat A

Eksploracja surowców mineralnych i jej przyrodnicze skutki w wybranej gminie

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Wybierz znaną ci gminę, w której prowadzona jest eksploatacja surowców mineralnych lub zakończono ją w ciągu ostatnich 10 lat. Obszary poeksploatacyjne nie mogą być zrehabilitowane i powinny one stanowić istotny element krajobrazu gminy albo barierę rozwoju gospodarczego gminy.
2. Krótko opisz złoża eksploatowanych surowców mineralnych, uwzględniając m.in. uwarunkowania geologiczne, zasoby surowców, termin rozpoznania złoża i rozpoczęcia eksploatacji, zastosowane technologie eksploatacji, sposób wykorzystania surowców mineralnych. Wykorzystaj informacje i materiały uzyskane z różnych źródeł, np. z urzędu gminy, zakładu górniczego, Internetu, odbiorcy wydobytych surowców mineralnych itp. Wykorzystaj również samodzielnie zdobyte materiały, na podstawie własnych obserwacji terenowych lub wywiadów wśród pracowników kopalni, urzędników zajmujących się gospodarką przestrzenną w gminie itp.
3. Opisz zmiany środowiska przyrodniczego w gminie spowodowane eksploatacją surowców mineralnych, dotyczące: rzeźby terenu, wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, gleb, szaty roślinnej, krajobrazu.
4. Opisz procesy przyrodnicze, które samoistnie zachodzą na obszarach poeksploatacyjnych. Przedstaw dotychczasowy sposób wykorzystania tego miejsca – formalnego lub poza kontrolą.
5. Opracuj projekt rekultywacji terenu zniszczonego przez eksploatację surowców mineralnych. Wskaż możliwe metody rekultywacji (np. zasypanie lub zalanie terenów kopalnianych, zalesienie) i oceń możliwość ich zastosowania.
6. Nadaj swojej pracy odpowiedni tytuł, wynikający ze specyfiki wybranej gminy i eksploatowanych surowców mineralnych.

Kryteria oceny pracy

A.	Trafność i uzasadnienie wyboru gminy oraz sformułowania tytułu pracy i jego zgodność z treścią opracowania	10 pkt
B.	Wnikliwość i poprawność merytoryczna opisu złoża i wykorzystania eksploatowanych surowców	15 pkt
C.	Poprawność i kompletność opisu zmian środowiska przyrodniczego w gminie spowodowanego eksploatacją surowców	15 pkt
D.	Wartość projektu rekultywacji ze szczególnym uwzględnieniem jego racjonalności i adekwatności do perspektyw rozwoju gminy	15 pkt
E.	Zakres i poprawność dokumentacji graficznej	20 pkt
F.	Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania literatury i innych źródeł, przypisy, wykaz ilustracji i załączników, konstrukcja opracowania	20 pkt
G.	Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela / jurora	5 pkt

Uwagi:

1. Tematy są przeznaczone **do wykonania w formie opracowań tekstowych**. Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!
2. Każdy z autorów wybierając temat powinien odpowiednio zmodyfikować tytuł swojego opracowania, umieszczając w nim nazwy własne charakteryzowanych przez siebie obiektów (obszar, gmina).

Temat B

Porównanie dwóch sąsiadujących ze sobą obszarów – fragmentów jednostek fizycznogeograficznych

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Wybierz dwa znajdujące się w Polsce, graniczące ze sobą obszary (o powierzchni kilku km²) istotnie różniące się warunkami przyrodniczymi (np. fragment doliny rzecznej i obszar wysoczyzny). Opisz ich lokalizację.
2. Scharakteryzuj te obszary pod względem przyrodniczym (przyrody nieożywionej i ożywionej) oraz użytkowania terenu.
3. Na podstawie dostępnych źródeł informacji oraz własnych obserwacji terenowych opisz współzależności pomiędzy cechami środowiska przyrodniczego na opisywanym obszarze a sposobami użytkowania terenu. Zwróć uwagę na gospodarczą działalność człowieka – jej zakres, formy, kierunki rozwoju.
4. Oceń stopień zróżnicowania między tymi obszarami pod względem użytkowania terenu i przekształcenia środowiska przez działalność człowieka. Opisz przyczyny zaobserwowanych różnic. Wskaż sytuacje, w których cechy środowiska przyrodniczego zdecydowały o różnych sposobach zagospodarowania terenu oraz takie, kiedy była to przede wszystkim decyzja człowieka.
5. Wykonaj dokumentację kartograficzną i fotograficzną ilustrującą opisywane zjawiska. Zastosuj fotografie, mapy, szkice, przekroje itp.
6. Nadaj swej pracy tytuł wynikający ze specyfiki wybranych obszarów.

Kryteria oceny pracy

A.	Trafność i uzasadnienie wyboru obszarów oraz sformułowania tytułu pracy i jego zgodność z treścią opracowania	10 pkt
B.	Wnikliwość i poprawność merytoryczna opisu obszarów pod względem przyrodniczym i użytkowania terenu	15 pkt
C.	Wnikliwość i poprawność merytoryczna opisu stopnia zróżnicowania opisywanych obszarów oraz współzależności pomiędzy środowiskiem przyrodniczym a działalnością człowieka	15 pkt
D.	Umiejętność formułowania wniosków, rozpoznawania zależności oraz dokonywania ocen	15 pkt
E.	Zakres i poprawność dokumentacji graficznej	20 pkt
F.	Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania literatury i innych źródeł, przypisy, wykaz ilustracji i załączników, konstrukcja opracowania	20 pkt
G.	Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela / jurora	5 pkt

Uwagi:

1. Tematy są przeznaczone **do wykonania w formie opracowań tekstowych**. Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!
2. Każdy z autorów wybierając temat powinien odpowiednio zmodyfikować tytuł swojego opracowania, umieszczając w nim nazwy własne charakteryzowanych przez siebie obiektów (obszar, gmina).

Temat C

Sieć transportowa i zróżnicowanie dostępności komunikacyjnej w wybranej gminie

Wytyczne do wykonania pracy:

- Wybierz znaną ci gminę wiejską lub miejsko-wiejską, której poszczególne części charakteryzują się dużym zróżnicowaniem dostępności komunikacyjnej. Scharakteryzuj położenie administracyjne i fizycznogeograficzne gminy oraz jej sieć osadniczą.
- Zbierz informacje na temat istniejącej na obszarze gminy infrastruktury transportowej drogowej (obowiązkowo) i kolejowej (jeśli dotyczy). Pomocne mogą okazać się: mapy drogowe i topograficzne, dane GUS, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, właściwych zarządów dróg (wojewódzkich, powiatowych, gminnych), dokumenty samorządu wojewódzkiego (strategie rozwoju i plany zagospodarowania przestrzennego województwa) i gminnego (w tym strategia rozwoju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), przedsiębiorstw transportowych oraz innych instytucji.
- Na podstawie zebranych informacji – z dokumentów i własnych obserwacji terenowych – opisz układ sieci transportowej w gminie, zwracając uwagę na jej związek z ukształtowaniem i pokryciem terenu oraz z siecią osadniczą. Wykonaj dokumentację kartograficzną i fotograficzną ilustrującą charakter i przekształcenia sieci transportowej w gminie oraz stan dostępności komunikacyjnej poszczególnych jej części.
- Opisz zmiany sieci transportowej w gminie w okresie ostatnich 10 lat. Opisz wpływ tych zmian na dostępność komunikacyjną poszczególnych części gminy.
- Oceń dostępność komunikacyjną gminy, uwzględniając różne typy transportu. Zbierz informacje na temat dostępności różnych środków publicznego transportu zbiorowego w gminie i opisz możliwości przemieszczania się mieszkańców gminy za jego pomocą w obrębie gminy i poza jej granice, np. połączenia z ważniejszymi ośrodkami. Szczególną uwagę zwróć na to, czy istnieją trwałe bądź sezonowe (wynikające ze złych warunków pogodowych lub innych czynników) ograniczenia dostępności komunikacyjnej różnych części gminy.

Kryteria oceny pracy

A.	Trafność i uzasadnienie wyboru gminy oraz sformułowania tytułu pracy i jego zgodność z treścią opracowania	10 pkt
B.	Trafność doboru źródeł informacji, selekcja danych, wybór metod ich analizy i przetwarzania	15 pkt
C.	Wnikliwość i poprawność opisów obszarów, sieci transportowej i jej zmian oraz innych zjawisk związanych z tematem pracy	15 pkt
D.	Umiejętność formułowania wniosków, identyfikowania zależności oraz dokonywania ocen	15 pkt
E.	Zakres i poprawność dokumentacji graficznej	20 pkt
F.	Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania literatury i innych źródeł, przypisy, wykaz ilustracji i załączników, konstrukcja opracowania	20 pkt
G.	Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela / jurora	5 pkt

Uwagi:

- Tematy są przeznaczone **do wykonania w formie opracowań tekstowych**. Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!
- Każdy z autorów wybierając temat powinien odpowiednio zmodyfikować tytuł swojego opracowania, umieszczając w nim nazwy własne charakteryzowanych przez siebie obiektów (obszar, gmina).

Temat D

Projekt jednodniowej wycieczki geobotanicznej

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Zaproponuj trasę jednodniowej wycieczki pieszej lub rowerowej na obszarze Polski w taki sposób, aby eksponowała ona walory geobotaniczne okolicy: bogactwo florystyczne, oryginalne kształty drzew, zróżnicowanie zbiorowisk roślinnych, urozmaicony przebieg granic różnych typów roślinności itd. Trasa wycieczki może przebiegać przez obszary objęte ochroną przyrody, ale nie może całkowicie pokrywać się z opisanymi szczegółowo w przewodnikach trasami typowo florystycznymi, zwłaszcza ścieżkami dydaktycznymi, edukacyjnymi itp.
2. Długość wycieczki pieszej nie powinna przekraczać 15 km, rowerowej – 40 km. Wycieczka nie musi zaczynać się i kończyć w tym samym miejscu, ale należy uwzględnić warunki dojazdu do miejsca jej rozpoczęcia lub zakończenia. W przypadku miast powinna wychodzić poza obszar zwartej zabudowy.
3. Zbierz materiały o walorach geobotanicznych na trasie projektowanej wycieczki. Wykorzystaj do tego dostępne opracowania, np. parków krajobrazowych, opracowania geobotaniczne do dokumentów planistycznych (np. opracowania ekofizjograficzne, plan zagospodarowania przestrzennego województwa, atlasy roślin i in.).
4. Wykonaj dokumentację kartograficzną i fotograficzną ilustrującą przebieg wycieczki, jej walory geobotaniczne, ewentualnie także pozostałe. Jeśli zebrane materiały pozwalają, dokonaj zestawień istotnych danych w tabelach i na wykresach.
5. Wykonaj opisową część pracy zawierającą:
 - umiejscowienie trasy wycieczki na tle regionów Polski (fizycznogeograficznych, geobotanicznych, innych) wraz z uzasadnieniem wyboru trasy i terminu przeprowadzenia wycieczki;
 - przegląd źródeł informacji, w miarę możliwości wraz z oceną ich wiarygodności;
 - opis walorów geobotanicznych na trasie wycieczki, wzbogacony o ewentualną charakterystykę pozostałych walorów turystycznych (opis pozostałych walorów nie może dominować);
 - opis związków między roślinnością na trasie wycieczki a pozostałymi elementami środowiska przyrodniczego oraz z formami działalności człowieka i ich intensywnością;
 - propozycje wzbogacenia zagospodarowania turystycznego, pozwalającego wyeksponować walory geobotaniczne trasy;
 - podsumowanie z wnioskami i propozycjami dotyczącymi przyszłego zagospodarowania terenu, pozwalającymi na zachowanie walorów geobotanicznych.
6. Nadaj swojej pracy odpowiedni tytuł, uwzględniający specyfikę wybranej trasy wycieczki.

Kryteria oceny pracy

A.	Trafność wyboru trasy wycieczki ze względu na jej wartości przyrodnicze, poznawcze, krajobrazowe, trafność proponowanego terminu wycieczki oraz sformułowania tytułu pracy i jego zgodność z treścią opracowania	10 pkt
B.	Wnikliwość i poprawność opisu roślinności i pozostałych elementów środowiska przyrodniczego oraz rodzajów ludzkiej działalności na trasie wycieczki	20 pkt
C.	Umiejętność formułowania zależności między roślinnością a pozostałymi elementami środowiska i różnymi formami działalności człowieka, dokonywania oceny zagrożeń	15 pkt
D.	Wnikliwość i poprawność oceny propozycji poprawy zagospodarowania turystycznego na trasie wycieczki	10 pkt
E.	Zakres i poprawność dokumentacji graficznej	20 pkt
F.	Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania literatury i innych źródeł, przypisy, wykaz ilustracji i załączników, konstrukcja opracowania	20 pkt
G.	G. Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela / jurora	5 pkt

Uwagi:

1. Tematy są przeznaczone **do wykonania w formie opracowań tekstowych**. Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!
2. Każdy z autorów wybierając temat powinien odpowiednio zmodyfikować tytuł swojego opracowania, umieszczając w nim nazwy własne charakteryzowanych przez siebie obiektów (obszar, gmina).

VIII. MIĘDZYNARODOWE ZAWODY GEOGRAFICZNE

Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna International Geography Olympiad

Zawody Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej organizowanej pod auspicjami Międzynarodowej Unii Geograficznej przeznaczone są dla uczniów w wieku 16–19 lat. W latach 1996–2012 zawody Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej odbywały się co 2 lata, a począwszy od 2012 r. odbywają się corocznie. Polacy uczestniczyli we wszystkich edycjach Olimpiady, potwierdzając swój wysoki poziom – siedmiokrotnie Polacy wracali z laurami zwycięzców w klasyfikacji drużynowej (1996, 1998, 2000, 2004, 2006, 2015, 2017). Odnieśli również znaczące sukcesy w klasyfikacji indywidualnej.

44

Nr edycji	Miasto (Państwo)	Rok	Zawodnik	Medal* – miejsce indywidualnie	Miejsce drużynowo / Liczba drużyn startujących
1	Haga (Holandia)	1996	Krzysztof Rozenkiewicz Łukasz Gągała Wojciech Zalewski	3 wyróżnienie wyróżnienie	1/5
2	Lizbona (Portugalia)	1998	Katarzyna Kwiecińska Jacek Zdrojewski Szymon Fidziński Krzysztof Dąbrowski	1 2 4 6	1/5
3	Seul (Korea Płd.)	2000	Adam Biliński Magdalena Bieroza Piotr Wilczyński	1 3 20	1/13
4	Durban (RPA)	2002	Jakub Szmyd Katarzyna Kot Tomasz Sawicki Iwona Oćwieja	4 5 5 6	2/12
5	Gdynia (Polska)	2004	Maciej Hermanowicz Katarzyna Kazior Jan Bolanowski Piotr Tymoszek	złoty – 1 złoty – 2 złoty – 3 złoty – 5	1/16
6	Brisbane (Australia)	2006	Jacek Próchniak Jakub Redlicki Artur Malantowicz Tomasz Przeździecki	złoty – 1 złoty – 2 złoty – 8 srebrny – 18	1/23

7	Kartagina (Tunezja)	2008	Piotr Żoch Piotr Kosz Michał Bil Bartosz Gierlach	srebrny – 16 brązowy – –	9/24
8	Tajpej (Tajwan)	2010	Bartosz Gierlach Jan Kreft Wojciech Kaczmarczyk Wojciech Lechowski	złoty – 6 srebrny – 18 brązowy – 34 brązowy – 36	3/27
9	Kolonia (Niemcy)	2012	Wojciech Kaczmarczyk Wojciech Labuda Jakub Mikrut Kosma Nykiel	złoty – 2 srebrny – 13 brązowy – 38 brązowy – 57	3/32
10	Kioto (Japonia)	2013	Wojciech Labuda Piotr Siwek Jakub Wolak Filip Matras	srebrny – 19 srebrny – 25 brązowy – 35 –	5/32
11	Kraków (Polska)	2014	Michał Kuźba Michał Piłat Maciej Rzeszutek Tomasz Grzyb	brązowy – 44 brązowy – 48 brązowy – 71 –	17/36
12	Twer (Rosja)	2015	Michał Kuźba Michał Piłat Paweł Goleniowski Janusz Godziek	złoty – 9 złoty – 13 srebrny – 28 brązowy – 44	1/40
13	Pekin (Chiny)	2016	Paweł Goleniowski Anna Kurop Janusz Godziek Daniel Dylewski	srebrny – 38 brązowy – 52 – –	19/45
14	Belgrad (Serbia)	2017	Anna Kurop Jakub Pypkowski Daniel Dylewski Adrian Krzemiński	złoty – 3 złoty – 11 srebrny – 33 brązowy – 49	1/41
15	Quebec City (Kanada)	2018	Jakub Pypkowski Wojciech Piątek Antoni Bugaj Wiktor Odziemczyk	złoty – 4 złoty – 5 brązowy – 65 brązowy – 71	7/43

* – do 2002 roku nie przyznawano medali

Bałtycka Olimpiada Geograficzna

Baltic Regional Geography Olympiad (Baltic iGeo)

Zawody Baltic iGeo odbyły się dotychczas pięć razy. W 2014, 2015, 2016 i 2018 roku zostały zorganizowane na Łotwie, a w 2017 na Litwie przez tamtejsze zespoły związane z Międzynarodową Olimpiadą Geograficzną. Zawody te oprócz samodzielnych zawodów stanowią etap przygotowawczy do udziału w Międzynarodowej Olimpiadzie Geograficznej.

Nr edycji	Miasto (Państwo)	Rok	Zawodnik	Lokata* (miejsce indywidualnie)
I	Vamiera (Łotwa)	2014	Polska nie uczestniczyła w zawodach	
			Michał Kuźba	I (1)
			Michał Piąt	II (4)
II	Vamiera (Łotwa)	2015	Mateusz Rajczyk	II (6)
			Paweł Goleniowski	- (14)
			Jakub Pypkowski	- (19)
			Janusz Godziek	- (23)
			Krzysztof Piasecki	- (26)
			Daniel Dylewski	- (29)
III	Dyneburg (Łotwa)	2016	Karol Czarnecki	I (2)
			Janusz Godziek	II (5)
			Paweł Goleniowski	III (11)
			Jakub Pypkowski	III (12)
			Daniel Dylewski	- (16)
			Anna Kurop	- (17)
			Kacper Kanturski	- (28)
			Mateusz Olszewski	- (33)
IV	Kłajpeda (Litwa)	2017	Grzegorz Dybowski	II (5)
			Anna Kurop	II (6)
			Jakub Pypkowski	III (13)
			Adrian Krzemiński	III (18)
			Wiktor Odziemczyk	- (22)
			Daniel Dylewski	- (23)
			Szymon Mol	- (28)
Justyna Ciesielska	- (37)			
V	Valmiera (Łotwa)	2018	Jakub Pypkowski	I (2)
			Wojciech Piątek	II (5)
			Maciej Dercz	III (7)
			Marcin Wicik	III (20)
			Antoni Bugaj	- (25)
			Szymon Mol	- (31)
			Wiktor Odziemczyk	- (37)
Kajetan Rożej	- (44)			

* Lokaty I, II, III stosowane są zamiennie z medalami złotym, srebrnym i brązowym.

Środkowoeuropejska Olimpiada Geograficzna

Central European Regional International Geography Olympiad

W latach 2003–2011, co 2 lata odbywały się Środkowoeuropejskie Olimpiady Geograficzne. Zawody te przeznaczone były dla uczniów w wieku 16–19 lat. W związku z decyzją Międzynarodowej Unii Geograficznej o organizacji Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej rokrocznie, ostatnia edycja Środkowoeuropejskiej Olimpiady Geograficznej odbyła się w 2011 roku.

Polska drużyna pięciokrotnie uczestniczyła w zawodach Środkowoeuropejskiej Olimpiady Geograficznej drużynowo zajmując 1. miejsce w 2011 roku (Brno, Jedovnice, Czechy) oraz czterokrotnie zajmując 2. miejsce w 2003 roku (Brno, Jedovnice, Czechy), 2005 (Rakov Skocjan, Słowenia), 2007 (Bratysława, Słowacja) i w 2009 (Chorzów Bielsko-Biała, Polska). Polscy uczniowie czterokrotnie zwyciężali w klasyfikacji indywidualnej – w 2003 Tomasz Sawicki, w 2005 Krystyna Koziół, w 2009 Piotr Żoch, a w 2011 Grzegorz Cieplak.

Więcej informacji na stronie:

<http://www.olimpiadageograficzna.edu.pl/olimpiady-miedzynarodowe/cerigeo/>

National Geographic World Championship

Od 1993 roku, co 2 lata odbywały się zawody organizowane przez National Geographic Society. Były one adresowane do uczniów w wieku do lat 16. Polska po raz pierwszy udział wzięła w roku 2003. Nasz kraj na tych zawodach reprezentowali najlepsi zawodnicy zawodów finałowych polskiej Olimpiady, spełniający kryterium wieku wymagane przez organizatorów. Zawody miały charakter drużynowy i nie była prowadzona klasyfikacja indywidualna.

Polska drużyna sześciokrotnie startowała w zawodach, za każdym razem zajmując miejsce w pierwszej dziesiątce. Największy sukces – 3. miejsce na zawodach w Meksyku w 2009 osiągnęła drużyna w składzie: Piotr Byrski, Wojciech Kaczmarczyk, Gabriel Stachura. Ostatnie zawody odbyły się w 2013 r. – organizator zawiesił przeprowadzanie zawodów.

Więcej informacji na stronie:

<http://www.olimpiadageograficzna.edu.pl/olimpiady-miedzynarodowe/national-geographic/>

IX. NAGRODY OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ

W roku 2018 następujący nauczyciele geografii zostali wyróżnieni nagrodami **Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej** (finansowanymi ze środków Oddziału Olimpijskiego PTG):

- » **mgr Filip BASAJ** – II Liceum Ogólnokształcące w Warszawie
- » **mgr Małgorzata BŁOSZYŃSKA** – II Liceum Ogólnokształcące w Białymstoku
- » **mgr Olga BYTNIIEWSKA** – III Liceum Ogólnokształcące w Katowicach
- » **mgr Tomasz FABJAŃSKI** – AZSO I Liceum Ogólnokształcące w Chorzowie
- » **mgr Andrzej GOŚCIEJ** – Liceum Ogólnokształcące nr XIV we Wrocławiu
- » **mgr Agata GÓRNIAK** – VI Liceum Ogólnokształcące w Kielcach / Zespół Szkół Sióstr Nazaretanek w Kielcach
- » **mgr Marta HELT** – Liceum Ogólnokształcące nr III we Wrocławiu
- » **mgr Wiesław KOSAKOWSKI** – III Liceum Ogólnokształcące w Gdyni
- » **mgr Michał LIS** – II Liceum Ogólnokształcące w Warszawie
- » **mgr Agnieszka MATYSIAK** – V Liceum Ogólnokształcące w Warszawie
- » **mgr Wojciech OLEJNICZAK** – VI Liceum Ogólnokształcące w Bydgoszczy
- » **mgr Edyta OSUCH** – V Liceum Ogólnokształcące w Krakowie
- » **mgr Jolanta RADGOWSKA** – I Liceum Ogólnokształcące w Łomży
- » **dr Tomasz RYDZEWSKI** – XIII Liceum Ogólnokształcące w Szczecinie
- » **mgr Anna ZAKLIKIEWICZ** – Gimnazjum i Liceum Akademickie w Toruniu

Nagrody otrzymali nauczyciele – opiekunowie największej liczby uczniów zakwalifikowanych do zawodów ustnych II etapu.

Odnaka imienia Pani Profesor Anny Dylkowej

Komitet Główny Olimpiady Geograficznej i Olimpiady Nautologicznej dnia 9 lutego 2002 roku ustanowił „Odnakę imienia Pani Profesor Anny Dylkowej”.

Odnaka ta jest przyznawana nauczycielom, którzy wychowali najliczniejsze grono finalistów i laureatów obu olimpiad oraz osobom szczególnie zasłużonym dla rozwoju idei naszej Olimpiady.

W latach 2002–2017 odznakę otrzymały 82 osoby.

W roku 2018 odznakę otrzymały:

- » **83. mgr Edyta Osuch – V LO w Krakowie**
- » **84. mgr Krystyna Ozon – LO nr II w Opolu**

Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna, 31 lipca – 6 sierpnia 2018,
Quebec City, Kanada

Darczyńcy zawodów finałowych oraz Fundatorzy nagród dla Laureatów i Finalistów XLIV Olimpiady Geograficznej

Olimpiada Geograficzna jest dotowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej

Bank Gospodarki Żywnościowej BNP PARIBAS
 3 Batalion Zmechanizowany w Zamościu
 Esri Polska Sp. z o.o.
 Jastrzębska Spółka Węglowa SA
 Lasy Państwowe – Dyrekcja Wojewódzka w Lublinie
 Linia Hutniczo Szerokotorowa Sp. z o.o.
 Lubelski Węgiel „Bogdanka” SA
 Muzeum Ziemi PAN
 Nowa Era Sp. z o.o.
 Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
 Piekarnia Henryk Ćwik
 Port Lotniczy Lublin SA
 Powiatowy Bank Spółdzielczy w Zamościu
 Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Zamościu
 Rztoczański Park Narodowy
 I Społeczne Liceum Ogólnokształcące w Zamościu
 Starostwo Powiatowe w Zamościu
 Telematics Technologies Sp. z o.o.
 Unity Line Limited Sp. z o.o. Oddział w Polsce
 Urząd Miasta Zamość
 Wydawnictwo Bezdroża Sp. z o.o.
 Wydawnictwo Naukowe PWN SA

Patroni medialni

Geografia w Szkole
 Katolickie Radio Zamość
 Nowy Kurier Zamojski

50

Bałtycka Olimpiada Geograficzna, 26–29 czerwca 2018, Valmiera, Łotwa

Wydawca:

Polskie Towarzystwo Geograficzne
Komitet Główny Olimpiady Geograficznej
ul. Podbiłęty 2, 02-732 Warszawa

ISSN 1508-017X

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

*Olimpiada Geograficzna jest dotowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej
Sfinansowano ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej*